Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 16 июнь, жума ◆ № 139. (13.699). БАХОСИ 2 ТИЙИН.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун республика «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»га ёзиладилар.

Сариосиё райони (район партия комитетининг секретари **Н. Эшматов**, район ижроия комитетининг раиси **К. Қўзимуродов**, район комсомол комитетининг секретари **Э. Рамазонов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **С. Отахонов** ўртоқлар);

Гурлан райони (район партия комитетининг секретари **Х. Раҳимов**, район ижроия комитетининг раиси **К. Уразметов**, район комсомол комитетининг секретари **Г. Тожимова**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **А. Жуманиёзов** ўртоқлар);

Фориш райони (район партия комитетининг секретари **С. Есемов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Мустанов**, район комсомол комитетининг секретари **Э. Қозоқов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Х. Жўраев** ўртоқлар).

Хўжаобод райони (район партия комитетининг секретари **С. Йўлчибоев**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Орзибоева**, район комсомол комитетининг секретари **Б. Ҳолмуҳамедов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **С. Мирзаахмедов** ўртоқлар).

Юқори Чирчиқ райони (район партия комитетининг секретари **И. Ладушкин**, район ижроия комитетининг раиси **Э. Икромов**, район комсомол комитетининг секретари **С. Катавецкая**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Б. Улуғхўжаев** ўртоқлар).

Шовот райони (район партия комитетининг секретари **Х. Матрасулов**, район ижроия комитетининг раиси **И. Хўжаев**, район комсомол комитетининг секретари **К. Йўлдошев**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **А. Жабборов** ўртоқлар);

ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАШ ТАШКИЛОТИ БОШ АССАМБЛЕЯСИ VII СЕССИЯСИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Совет Иттифоқи ҳукумати номидан халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеяси VII сессияси қатнашчиларини самимий табриклайман.

Халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеясининг навбатдаги VII сессияси Москвада, бу йил 50 ёшга тўладиган Совет давлатининг пойтахтида ўтказилаётганлигини Совет Иттифоқи ҳукумати мамнуният билан таъкидлайди.

Шу йиллар мобайнида мамлакатимиз ғоят оғир ҳарбий синовлардан ўтди. Социалистик экономикани барпо этиш ва ривожлантиришда қаттиқ меҳнат қилиб, катта-катта муваффақиятларга эришди. Социалистик тузум шароитида совет кишиларининг фидокорона меҳнати билан моддий ишлаб чиқариш соҳасида буюк прогрессив тўнтариш қилинди, бизнинг мамлакатимиз қудратли индустриал давлатга — тинчлик, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашаётган халқлар тинчлиги ва хавфсизлигининг мустаҳкам ҳимоячисига айланди.

Бизнинг халқимиз сиёсий ҳуқуқсизликдан социалистик демократиягача, саводсизликдан то халқ маорифи, фан ва маданиятнинг мислсиз равнақигача бўлган йўлни босиб ўтди.

Социализм совет кишисида келажакка ишонч уйғотди, уни ишсизлик ва қашшоқлик сингари иллатдан қутқарди. Бизнинг мамлакатимизда инсоннинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия билан давлат фаолиятининг олий мақсадидир.

Совет Иттифоқининг халқ хўжалиги тез ривожланиб бормоқда. Эндиликда биз муттасил юксак суръатлар билан ривожланиб бораётган, энг янги техника билан қуролланган ва энг мураккаб илмий-техникавий ва хўжалик проблемаларини ҳал этишга қодир бўлган йирик социалистик саноатга эгамиз.

Биз стандартлаш соҳасидаги ишларга катта аҳамият берамиз ва маҳсулот сифатини яхшилашда ҳамда техника тараққиётини олға босттиришда стандартларнинг ролини оширишга, стандартларни халқ хўжалиги олдида турган вазифаларни ҳал этишнинг актив воситасига айлантиришга интилмоқдамиз.

Совет Иттифоқининг халқаро илмий-техникавий ва ташқи савдо алоқалари йил сайин кенгайиб бормоқда. Бизнинг мамлакатимиз ўз экономикасини план асосида ривожлантирмоқда ва шу сабабли бошқа мамлакатлар билан узоқ муддатли иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар боғлашдан манфаатдордир.

Совет ҳукумати стандартларнинг ўзаро мол айирбошлаш ва илмий-техникавий ҳамкорликни амалга оширишдаги муҳим аҳамиятини эътиборга олиб, бизнинг ташкилотларимизнинг халқаро стандартлаш соҳасидаги ишларда актив қатнашувини фойдали деб ҳисоблайди.

Халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеясининг VII сессияси ишлаб турган даврда Москвада ривожланаётган мамлакатлардаги стандартлашнинг ривожланишига бағишлаб конференция ўтказилишини ҳам Совет ҳукумати мамнуният билан таъкидлайди, унинг қатнашчиларини табриклайди ва уларга миллий стандартлаш соҳасида муваффақиятлар тилайди.

Халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеяси VII сессиясининг иши муваффақиятли ўтади ҳамда мамлакатлар ўртасида илмий-техникавий алоқаларни, амалий ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга кўмаклашади, деб ишонамиз.

Халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеяси VII сессияси делегатларига ва барча қатнашчиларига ўзларининг олижаноб фаолиятида катта муваффақиятлар тилайман.

А. КОСИГИН,
СССР Министрлар Советининг Раиси.

ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАШ ТАШКИЛОТИ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ VII СЕССИЯСИ

Халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеясининг еттинчи сессияси 14 июнда Кремлнинг Съездлар саройида очилди. Сессияда 40 давлат стандартлаш миллий ташкилотларидан вакил бўлиб келган икки мингга яқин делегат ва меҳмонлар қатнашмоқда.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков саройга тўпланган кишиларни табриклади. У, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг халқаро стандартлаш ташкилоти Бош Ассамблеяси еттинчи сессиясига йўллаган мактубини ўқиб эшиттирди. (ТАСС).

ХАЛҚАРО МАВЗУДА ЛЕКЦИЯ ЎҚУВЧИЛАР СЕМИНАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети чақирган халқаро мавзуларда лекция ўқувчиларнинг семинари Самарқандда тўрт кун давом этди. Семинар ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, область, шаҳар ва район партия комитетларининг штатли ва штатсиз лекторлари, республика «Билим» жамиятининг аъзолари қатнашдилар.

Семинар қатнашчилари «Улуғ Октябрь ва жаҳон революцион процессининг тараққиёти», «Жаҳон социализм системаси», «Октябрь революцияси — миллий озодлик ҳаракатининг ривожида бурилиш марраси», «Европада тинчлик ва хавфсизлик учун» (Коммунистик ва Ишчи партияларнинг Карлова Варидаги конференцияси якунларига доир), «Хитойдаги воқеалар», «Яқин ва Ўрта Шарқдаги воқеалар ҳамда СССРнинг халқаро аҳволи» деган темаларда, шунингдек Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон экономикаси ва маданиятининг тараққиёти тўғрисида, лекторлик маҳорати ҳақида лекциялар тингладилар.

Семинарда КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг лекторлари, Тошкент ва Самарқанд олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, республика Фанлар академиясининг олимлари сўзга чиқдилар. Халқаро турмуш масалаларини пропаганда қилиш соҳасидаги иш тажрибаси ҳам батафсил баҳам кўрилди (ЎзТАГ).

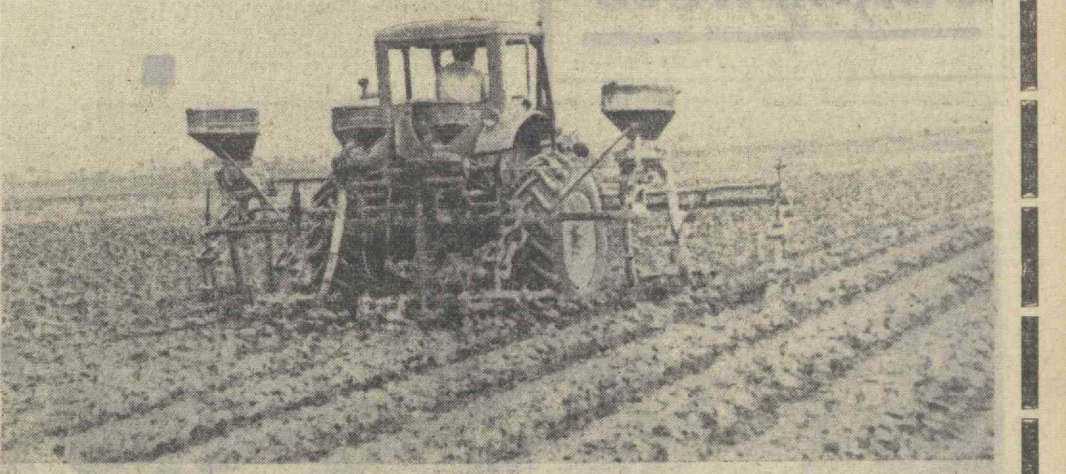

Ленин мукофоти лауреати Жавод Кўчиевни танимаганлар камдан-кам бўлса керак. Бу машҳур механизаторнинг довруғи эндиликда Совет Иттифоқи бўйлаб кенг тарқалди. Жавод Кўчиев Сирдарё областидаги «Малик» совхозида меҳнат қиляпти. Унинг ғўзалари кундан-кун яшнамоқда. Суратда: Жавод Кўчиев ва унинг пахта даласи.

А. Тўраев фотолари.

ҚОРАКЎЛНИНГ УЧ ҒАЛАБАСИ

Юбилей йилида олинган мажбуриятларнинг тўла-тўкис бажарилишини таъминлаш учун курашни қизитиб юборган Бухоро областининг Қоракўл райони меҳнаткашлари ғалаба устига ғалаба қозонмоқдалар. Бу ҳақда редакциямизга келган телеграммада шундай дейилади:

Район меҳнаткашлари давлатга бир миллион 892 минг дона тухум етказиб бериб, йиллик планни муддатидан илгари ошириб бажардилар. Карл Маркс номли колхоз тухум сотиш йиллик топшириғини 128 процент, «Шарқ юлдузи» колхози 110 процент адо этишди. Планга қўшимча равишда яна 50 минг дона тухум топширилади.

Қоракўлликлар тағин икки ғалабага эришдилар. Меҳнаткашлар дастурхонига гўшт етказиб бериш ярим йиллик плани 182 процент, сут — 102 процентдан ошиб кетди. Карл Маркс номли, «Москва», «Ленинград», Калинин номли ва Энгельс номли колхозлар гўшт топшириқ планини 200 процентга етказдилар.

Район колхозларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва давлатга сотиш қизғин давом этмоқда.

А. Н. КОСИГИН ЯПОН — СОВЕТ ИҚТИСОДИЙ ҚОМИТЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 15 июнда Кремлда Москвада ўтказилаётган иккинчи Совет-Япон иқтисодий кенгашида қатнашувчи Япония делегациясини қабул қилди.

Япон-Совет иқтисодий комитети делегациясининг бошлиғи «Фудзи Сейтецу» металлургия компаниясининг президенти Сигэо Нагано А. Н. Косигинга Япония Бош министри Э. Сато мактубини топширди.

А. Н. Косигин ва делегация аъзолари Совет Иттифоқи билан Япония ўртасида савдо-сотиқ, иқтисодий ва илмий техника ҳамкорлигини ривожлантириш масалалари юзасидан суҳбатлашиб олдилар. (ТАСС).

ДЎСТЛАР УЧРАШДИЛАР

Болгариядаги 20 тадан ортиқ округнинг меҳнаткашлари Совет Иттифоқи областлари ва Автоном республикалари меҳнаткашлари билан қалин дўст тутинганлар. Дўстлар бир-бирларига делегациялар юбориб туришади, тажрибаларини баҳам кўришяпти ва бир-бирларига қардошлик ёрдами кўрсатишяпти.

Тошкент область партия комитетининг секретари П. В. Кострыков бошчилигидаги Ўзбекистон ССР, Тошкент область делегацияси ҳозир Хасково округида меҳмон бўлиб турибди. Меҳмонлар округдаги корхоналар ва кооператив хўжаликларнинг иши билан танишмоқдалар ва меҳнаткашлар коллективлари билан учрашмоқдалар. Ўзбеклар делегацияси келиши шарафига бу ерда болгар — совет дўстлиги кечаси бўлиб ўтди.

Брянск областининг делегацияси Кюстендиль округи меҳнаткашларининг меҳмони бўлиб турибди. Делегацияга область партия комитетининг секретари Н. П. Брайцев бошчилик қилмоқда.

Юбилей йилида иккала мамлакат меҳнаткашларининг вакиллари бир-бирларининг ҳузурига кўп марталаб борадилар. (ТАСС).

Жавод КУЧИЕВ,

Сирдарё областидаги «Малик» совхози комплекс механизациялашган бригадасининг бошлиғи, Ленин мукофоти лауреати.

МАШИНАЛАРГА КЕНГ ЙЎЛ!

ҒЎЗА ВА МАШИНА

Колхозчилар, совхоз ишчилари, айниқса механик-ҳайдовчилардан кўплаб хат олиб тураман. Улар машинада кўп ва юқори сорт пахта теришнинг «сир»лари, бу соҳадаги тажрибалар ҳақида сўзлаб беришимни илтимос қилишади. Юбилей йилида ҳам айнан шундай бўляпти. Механизация мактабини битириб, биринчи марта машина ўриндиғига ўтирган ёш механик-ҳайдовчиларгина эмас, шу соҳада озми-кўпми хизмат қилиб келаётган механизаторлар ҳам «янги режаларингиз қандай», «шу кунларда машина теримига қандай тараддуд кўряпсиз?», деган саволлар билан мурожаат қилишяпти. Мен бу саволларга «Совет Ўзбекистони» газетаси орқали жавоб беришни лозим топдим.

Пахтачиликда сўнгги йилларда теримни машиналаштириш, агрегатлар қувватидан фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, пахтани заводга қоп-қанорсиз ташиш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришда катта муваффақиятларга эришилди. Пахта кўпайиб, сорти яхшилангач, хўжаликларнинг ялпи даромади ҳам, меҳнат аҳлининг шахсий даромади ҳам ортди. Лўнда қилиб айтганда, машина билан деҳқон бир-бирига таяниб қолди.

Бизнинг бригадамиз аъзолари ҳам пахтачиликни, хусусан теримни машиналаштиришда катта иш қилдилар. 90 гектар пахта майдонимиз бор. Агротехника қоидаларига амал қилиниши, машиналарга таянилиши туфайли ҳосилдорлик йил сайин кўтариляпти. 1966 йилда ҳар гектар ердан 33 центнердан хирмон кўтардик, давлатга 2.970 тонна пахта сотдик.

Бригадамизда машина теримига 1962 йилдан бошлаб жиддий киришилди. Ўша йили ялпи ҳосилнинг 70 проценти «зангори кема»ларда терилди. 1965 йилга келиб бу рақам 92,9 процентни ташкил этди. Бултур эса 98,8 процент пахтани машиналарда териб, катта ғалабага эришдик. Бу тажриба барча хўжаликларда теримни тўла машиналаштириш, одамларни қўл теримидан бутунлай қутқариш учун ҳамма шарт-шароит ва имконият борлигидан далолат беради.

Терим машиналаштирилиши туфайли иш ҳақимиз ҳам ортяпти. 1965 йилда бир ишчининг бир йиллик иш ҳақи 1266 сўм эди, 1966 йилга келиб 1736 сўмга етди.

Бригадамизнинг 7 аъзоси бор. Шундан тўрт киши механизатор, икки киши сувчи, бир аъзомиз тележкачи. Лекин иш жараёнида вазифани алмаштираверамиз. Энг муҳими — ҳамма барча маркадаги машиналарни бемалол бошқараверади.

Биз доим тежамкорлик учун курашамиз. Чунки тежалган ёнилғи, уруғлик чигит, маблағ маҳсулот таннархини арзонлаштиришини, бундан хўжалик ҳам, аъзоларимиз ҳам катта фойда кўришини яхши биламиз. Тежамкорлик соҳасида амалга оширган бир тадбиримизни кўрсатиб ўтаман.

Бу йил чигитни уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар билан экдик. Экинлар 90х90 сантиметр схемасида экилган. Универсал ва терим машиналари шунга мослаштирилган. Илгари ҳар гектар ерга 120 килограммгача чигит ташланар эди. Кейин ўртача 20 килограмм чигитдан униб чиққан ниҳол қолдирилиб, 100 килограмм чигит ниҳоли ягана вақтида юлиб ташланарди. Бу йил ҳар гектар ерга 20 килограмм уруғлик чигит сарфладик холос.

Ҳосилни ҳар уядаги ғўза беради. Шу важдан кўчат сонининг бут ва бир текисда бўлишига эришиш керак. Ҳозир ҳар гектар ерда 110 минг туп кўчат бор. Иккинчи комплекс парваришдан чиқарилган ғўзаларимиз ёппасига шоналаб, олди ғўзалар гул кўрсатай деб қолди.

Тежамкорликка қаратилган яна бир қатор тадбирларни амалга оширяпмиз. Ғўза парваришида агротехниканинг икки-уч тадбири бир вақтда ўтказилади. Масалан, культивация вақтида СУЗ агрегати билан ўғит солиш ёки пуркагич ўрнатиб ҳашаротга қарши дори сепиш бир иш туркумида бажарилади, арзонга тушадиган маҳаллий ўғитдан кўпроқ фойдаланиляпти. Универсалчиларимиз иш сифатига ҳалал етказмаган ҳолда ёнилғини тежашяпти. Буларнинг ҳаммаси пахта таннархини арзонлаштиради, албатта.

Ҳамма нарса ёшлигида эгилувчан бўлади. Ғўза ҳам шундай. Деҳқон ғўзани ҳозирдан машина теримига мослаб ўстириши лозим. Бунинг учун нималар қилиш керак?

Ғўзани ёшлигидан ўғитга тўйдириш лозим. Тўқ ғўзанинг танаси бақувват бўлади, ҳосил шохлари ва ҳосил нишоналари кўпаяди. Тўқ ғўзанинг кўсаги тез очилади. Биринчи озиқлантиришда ҳар гектар ерга 200 килограмм азотли ўғит, анчагина гўнг солдик. Ўғит 10 сантиметр чуқурликка, ғўза илдизидан 10 сантиметр қочириб солинди.

Бироқ, ҳаво ноқулай келиб, ўсимликнинг ўсиши кечикди. Шу важдан культивация пайтида ҳар гектар ер ҳисобига 300-350 килограммдан фосфорли ўғитлар бердик. Натижада ғўза серавж бўлиб ўса бошлади.

Иккинчи озиқлантиришни ҳам барвақт бошладик. Гектарига 150-200 килограмм азотли ўғит берилди. Бундан чиқадиган хулоса шуки, ғўзани очиқтирмай ўғитлаш керак. Бу йилги шароитда ўғитни барвақтроқ бераверишзарур.

Сув — ғўзанинг қони. Машина теримига ажратилган пайкаллардаги ғўзани суғоришга жиддий эътибор бериш зарур. Лекин ғўза ёшлигидан сувхўр қилиниб ёки чанқатиб қўйилмаслиги керак. Маълумки, бўйи бир метрли ғўзанинг пахтасини машина яхши теради, тўкмайди, ифлослантирмайди. Сувни шунга мослаб бериш лозим. Ғўза сув талаб бўлган кезда норма бўйича суғорилса, сершох ва серҳосил бўлади. Нормадан ортиқ сув берилса, ғовлаб кетиб, камҳосилли бўлади. Бошқачасига айтганда, бўй билан ҳосил ўртасида катта тафовут юз беради. Бўйчан ғўза кейинчалик қатор орасига ётиб қолади, шонанинг гулга, гулнинг кўсакка айланиши кечикади, кўсаклар барвақт очилмайди. Хулоса шуки, ғўзани машинанинг мижозига мослаб ўстириш асосан сувчига боғлиқдир.

Лекин ғўзанинг бўйи бир метрга етиши билан ўсишдан тўхтатиб қўйиш ярамайди. Бир метр ўн беш, бир метр йигирма сантиметргача ўстираверишкерак. Чунки дефолиация ёки чеканка вақтида ўсимликнинг устки қисмидан 15-20 сантиметри ё чилпиб ташланади, ёки дефолиациядан кейин қуриб қолади.

Экинни қачон суғориш керак? Бу ер шароити, тупроқ тузилиши, сизот сувнинг паст-юза жойлашишига боғлиқ. Лекин биз ҳар қандай шароитда ҳам озиқлантиришдан бир ҳафта — ўн кун ўтгач суғорамиз. Шунда ўғит илдизга етиб олади, пушта яхши қизийди. Ахир, бобо деҳқонлар «пуштадан тутун чиқмагунча ғўза суғорма», дейдилар-ку!

Ҳосил шохи қанча кўп бўлса, ҳосил нишоналари ҳам шунча кўпаяди. Деҳқон ҳосил нишоналари жойлашадиган шохни кўпайтириш тўғрисида ўйлаши керак. Ҳар туп ғўзада камида 14-15 шох бўлсин. Лекин бу шохлар бир-бирига ўта киришиб кетмасин. Кўп йиллик кузатишлар натижасида шундай хулосага келдик: ҳосил шохларининг ораси икки ярим-уч сантиметр бўлса кифоя. Ҳосил шохининг миқдори, ҳосилнинг чўғи экинни энг яхши агротехника муддатида кеча-кундуз қондириб суғоришга боғлиқдир.

Эгат ораси етилиши биланоқ дарҳол культивация қилиниб, ўсимликнинг ҳаво, қуёш нури ва ёруғликдан баҳраманд бўлишига шароит яратиш зарур. Аммо ҳамма пайкалларда қатор оралари бир текисда етилади, деб бўлмайди. Бундай кезда механизатор ва деҳқонлар тадбиркорлик билан иш тутишлари маъқул. Етилган ер табақалаштирилиб культивация қилиниши керак. Иложи борича ерни яхши намлаб, эгат ораларининг бир вақтда етилишини таъминлаш зарур.

Яна бир муҳим масала — терим машиналари ва тележкалар ремонти масаласидир. Халқ мақолида «иш қуролинг соз бўлса — машаққатинг оз бўлади», дейилади. Шунга кўра ҳамма терим машиналари, тележкаларни барвақт ремонт қилиб, мавсумга шайлаб қўйиш керак. Шунда мавсум бошланганда аттанг деб қолинмайди.

Машина теримининг тақдирини ҳал қиладиган «сир»лар шулар.

1967 йил — юбилей йили. Совет ҳокимиятининг 50 йиллик тўйига бригадамиз бўйича 315 тонна «оқ олтин» армуғон этамиз. Шу мақсад йўлида астойдил меҳнат қиляпмиз.

САРИЖЎЙ ИСТИҚБОЛИ

Тўпаланг дарёси Сарижўй массивининг ёнгинасидан оқиб ўтади. «Сув, сув», дея ҳансирайди бепоён далалар. Аммо, ундан дарак йўқ.

Дарё ҳайқиради. Асов отдай сапчийди, тўлғанади. На чора! Ўркач-ўркач тоғ-тошлар тўсиб қолади. Чўл қўйнига оқишга имкон бермайди.

Сарижўй массиви билан Тўпаланг дарёсини висол кўриштиришга энг биринчи бўлиб инсон ёрдамга келди.

Келинг, чўлқуварларга сўз берайлик.

Қодирқул Абдураҳимов — бош инженер:

Сарижўй тақдири ҳақида кўп ўйлардик. Ниҳоят, бу массивга насос орқали сув чиқаришга қарор қилдик. Мақсад аниқ бўлгач, секундига 250-300 литр сув чиқарадиган иккита насос қурдик. Бу — қақраб ётган 180 гектар ерни сув билан таъминлашга имкон берди. Яна секундига 400 литр сув чиқарадиган йирик насос ўрнатиляпти. «Сув бор — ҳаёт бор», деганларидек, массивга сув чиқди-ю, унинг ҳусни-жамоли кундан-кун очилиб боряпти. Кишиларимиз қалбида янги-янги ширин орзулар пайдо бўлмоқда.

Ҳозирги пайтда бевосита Тўпаланг дарёсидан сув оладиган канал қазилмоқда. Бу каналнинг узунлиги 22 километр бўлади. Канал ишга тушгач, Қоратутдан Эсоқи адирларигача бўлган ерлар сув ичади.

Эшонқул САИДОВ — колхоз партия ташкилотининг секретари:

Сарижўй массивига сув чиқди. Ўтган йили 98 гектар ерга чигит, шунингдек кўплаб майдонларга маккажўхори, беда ҳамда сабзавот экилди. 20 гектар майдонда боғ барпо этдик.

Бу йил яна 220 гектар янги ер ўзлаштирдик. Унинг 70 гектарига маккажўхори, 20 гектарига беда ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экдик.

Сарижўй обод бўлмоқда. Янги канал ишга тушса, яна 800 гектар янги ер очамиз.

Сарижўй чўлқуварларни қучоқ очиб кутиб оляпти. Йил охиригача улар янги уйларга кўчиб киришади.

Ҳа, Сарижўй камол топяпти, жамол очяпти.

Николай КУЗНЕЦОВ — экскаватор машинисти, бригадир:

Сувга йўл очяпмиз. Бу катта каналда 2 та экскаватор, 5 та бульдозер ишлаяпти. Ҳар бир экскаватор билан бир ойда нормадаги 14 минг кубометр ўрнига 25 минг кубометр тупроқ қазиб чиқармоқдамиз. 22 километр узунликдаги каналнимуддатидан илгари қазиб тамомлаш учун ғайрат кўрсатиб меҳнат қиляпмиз. Бу ишда айниқса экскаваторчи А. П. Зайцев, ёрдамчи машинист А. А. Козлов, Ш. Сайфуллин, бульдозерчи Миркомил Абдураҳмонов ва Мустафин ўртоқлар алоҳида жасорат кўрсатмоқдалар.

Каромат ИҚРОРИДДИНОВА — пахтачилик бригадасининг бошлиғи:

Бригадамизда 84 гектар пахта майдони бор. Гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» кўтармоқчимиз. Бунинг учун бизда барча имкониятлар мавжуд, техника етарли. Ҳазрат Пардаев, Олим Абдуллаев, Абдишукур Шукуров, Меликул Нарзуллаев, Иззат Норов, Ислом Шарипов каби меҳнатсеварлар ғўза парваришида ҳаммага намуна бўлаётирлар.

Ҳа, Сарижўй кўксини очмоқда. Бебаҳо бойликларини сув келтирган азиз инсон қўлига тутқазмоқда.

Н. ҚУЛМОНОВ,
Сурхондарё область, Сариосиё районидаги Охунбобоев номли колхоз.

МАРРА 35 ЦЕНТНЕР

«Партия XXII съезди» колхози Хатирчи районидаги йирик хўжаликлардан бири. Хўжалик миришкорлари 1450 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» олишга бел боғлаб, юбилей шарафига мусобақа байроғини баланд кўтараётирлар. Кунига 170-180 гектар ердаги ғўза агротехника қоидалари асосида парвариш қилинаётир. Ҳозиргача 1300 гектар ердаги ниҳол икки марта парвариш қилинди. Натижада, ғўзалар бир текис ривожланиб, ёппасига шоналамоқда.

Олим Ахтамов, Умирқул Қиличев, Парда Турдиев, Ҳасан Қораев, Юсуф Салимов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда иш авжида. Ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта етиштиришга аҳду паймон қилган Чори Йўлдошев бошлиқ бригада миришкорлари ҳозир ғўзаларни учинчи комплекс парвариш қилаяптилар. Ҳар куни 3-4 гектар ердаги ғўза суғорилмоқда. Колхозда 31 чопиқ трактори ишлаб, унинг ҳар бири кунига 8—9 гектар ердаги ниҳолни бир йўла ҳам озиқлантириб, ҳам культивация қилаётир. Мавсумда 1000 гектардан ердаги ғўзаларни культивация қилиш учун курашаётган механизаторлардан Эшпўлат Рўзиев, Раҳмат Ҳошимов, Тўхта Раҳимов, Шоди Йўлдошев, Саид Асқаров ўртоқлар иш нормаларини ошиғи билан адо этишаётирлар.

Ш. ОЧИЛОВ.

ЯНГИ ҚОРАКЎЛ «ҲОСИЛИ»

Бухоро Қоракўл заводи коллективи Москва мўйна комбинатига қоракўл янги «ҳосили»ни юборди. Корхонада истеъмолчиларга қимматли мўйна жўнатиш мавсуми бошланди. Ҳозир қора ва сур терилар, шунингдек камдан-кам учрайдиган тилла ранг ва бронза ранг терилар тойланмоқда. Маҳсулотлар Ленинграддаги халқаро аукционга мўлжалланган.

(ЎзТАГ).

Халқ контроли саҳифаси

■ ТЕЖАМКОРЛАР ЮРИШИ
■ РОМИТАН НАЗОРАТЧИЛАРИ
■ «ҲОТАМТОЙЛАР»
■ ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ...

Сирдарё районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг халқ назоратчилари ғўза парваришининг шу долзарб кунларида ҳар бир гектар ердаги ёш ниҳолларни сифатли ишловдан чиқаришга алоҳида эътибор бераётирлар. Улар далаларда бўлиб, культивация, озиқлантириш ва суғоришнинг сифати билан тез-тез танишиб турадилар. Суратда: (ўнгдан) колхоз халқ контроли группасининг аъзоси А. Шукуров, колхоз раиси А. Эргашев, механизатор Р. Иброҳимов ва 19-бригада бошлиғи Ш. Эргашевалар культивация сифатини кўздан кечираётирлар.

А. Тўраев фотоси.

«ИХТИРОЧИЛАР»

Буни қаранг-а. Фойда кўришнинг осонгина йўли топилди, қолди. Иқтисодчилар ва бухгалтерлар сингари чўт қоқиб, бош қотириб ўтирмайсиз. Ахир бунинг турган-битгани ихтиро-ку!

Шуниси қизиқки, ихтирочиларимиз оддий киши эмас, улар масъул лавозимларда ишлаётган, олий маълумотли баобрў одамлар. 1-қурилиш-монтаж бошқармасининг прораби Владимир Бичиров узоқ йиллик меҳнат тажрибасини электротехникада ҳам синаб кўрди. У буғ батареяси орқали электр қуввати резеткасини нуль линияга улади-да, счёт дискасини айланишдан тўхтатди. Ана энди телевизор ҳам, электропечь ҳам, радио ҳам кечаси билан ишлайверса бўлади. Ҳаммаси бепул.

Бир ойдан ортиқроқ вақт ичида 4-микрорайоннинг 4-уй 18-квартирасида яшовчи Бичировлар оиласи 68 сўм пул «иқтисод» қилиб қолди. Бу «даромад» электромонтёрлар томонидан тўла ҳисоблаб чиқилди.

Ҳамид Жўраев давлат педагогика институтида техника билимини мукаммал эгаллади. Физика фанидан мутахассис бўлиб етишди. У ҳам ўз тажрибасини энг аввал оиласида синаб кўрди. Сўнгра бу ноёб «ихтироси»ни Курашхона маҳалла аҳолисига ўргатди. Унинг бу янгилиги оиласига 103 сўм 24 тийин «тежам» келтирди. Наманган давлат педагогика институтининг ўқитувчиси Ҳ. Жўраевнинг электр счётчигини тўхтатиб, электрдан бепул фойдаланиш ҳақидаги «кашфиёти»ни институт талабалари ҳам қизиқиш билан ўрганишди.

16-ўрта мактаб тарих ўқитувчиси С. Саматов ҳам «ихтирочилар» сафидан муносиб ўрин олди. У счётчик билан пробкани бир-бирига улаб счётчикни ҳисобдан адаштириб юборди. Натижада абонент дафтарчасидаги рақам неча ойгача ўзгармай тураверади.

Шунингдек, 4-Микрорайондаги 12-уй 29-хонада истиқомат қилувчи И. Раҳматуллин, область диспансерининг ҳамшираси Башорат Абдуҳалилова, «Горпромторг»нинг омбор ишчиси Латифа Қирғизбоевалар ҳам йил бўйи электр счётчигини бепул ишлатиб, 50-100 сўмдан фойда олаптилар.

Наманган шаҳар электр тармоқлари корхонасининг назоратчилари 170 та «ихтирочи»нинг сирини фош этдилар. «Ихтирочи»лар давлатнинг 219.707 киловатт-соат электр қувватини ўғирлаб ёққанлари учун 7932 сўм 53 тийин жарима тўладилар.

Ҳ. СУЛАЙМОНОВ — шаҳар халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори; И. НУРИДДИНОВ — инженер; Қ. АКБАРОВ — шаҳар электр тармоқлари корхонасининг бухгалтери.

ЭЛ МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ...

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республика халқ хўжалиги ишлаб чиқаришларида иқтисод қилиш ва тежамкорликнинг оммавий кўригини ўтказиш тўғрисидаги қарори районимиз назоратчиларининг ғайратига ғайрат қўшиб юборди. 49 жойда кўрик комиссиялари туздик. Колхоз, совхозларда, корхоналарда тажриба орттирган малакали кишилар шу комиссияларга раҳбарлик қилмоқдалар. Ишлаб чиқариш илғорлари, мутахассислар комиссияларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Комиссиялар ишни ресурсларни, меҳнат шароитини ўрганишдан бошлади. Тезда районимиз қишлоқ хўжалигида, саноат корхоналарида, ташкилот ва муассасаларда барча мавжуд имкониятлар ҳисоблаб чиқилди. Маҳсулот таннархини арзонлаштириш, ихтирочилик таклифларини муттасил жорий этиш ҳамда машина-механизмларга сарфланадиган ёнилғи ва запас қисмлардан тежаб-тергаб фойдаланиш эвазига бу йил камида 500 минг сўм давлат маблағини тежаб қолиш имконияти борлиги аниқланди. Шундан 350 минг сўми колхоз-совхозларимизда, қолган қисми эса корхона, ташкилот ва муассасаларда тежалади.

Юбилей йилида районимиз меҳнаткашлари она-Ватанга 62 минг тонна пахта, 1.100 тонна гўшт, 2700 тонна сут, 1,5 миллион дона тухум, 28 минг дона қоракўл тери, 270 тонна жун, 158 тонна пилла, 1150 тонна полиз маҳсулотлари, 725 тонна мева, сабзавот ва қарийб 10 миллион сўмлик саноат маҳсулотлари етказиб бериш мажбуриятини олганлар.

Саноатчиларимиз ва қурувчиларимиз ҳамма соҳалар бўйича 5 ойлик планни муддатидан олдин бажардилар. Бундай улкан ишларнинг амалга оширилишида ҳеч шубҳасиз район халқ контроли комитети ходимлари ва унинг атрофига уюшган жамоатчи активлар, кўрик комиссиялари аъзоларининг катта ҳиссаси бор. Б. Сарсенов, С. Урозимбетов И. Калманов, П. Бохина, К. Турдиев сингари коммунистлар — жамоатчи назоратчилар билан барча фахрланади. Улар ҳозирги вақтда ишлаб чиқаришда пешқадамлик қилиш билан эл бойлигини кўз қорачиғидек сақлашда барчага намуна бўлмоқдалар.

Масалан, И. Калманов район марказидаги қурилиш-монтаж бошқармаси устахонасининг устаси. У етук ихтирочи ҳам. Ўртоқ Калманов киритган таклифлардан унумли фойдаланиш натижасида бу йил бошқармада 22 минг сўм маблағни тежаб қолиш мумкинлиги ҳисоблаб чиқилди. Ана шундай жонкуярларимиз ташаббуси туфайли пахта тозалаш ва нон заводларида, қатор колхоз-совхозларда юқори ютуқларга эришилмоқда. Улар ҳиммати билан ўтган 5 ой мобайнида районимизда 170 минг сўмдан ортиқ давлат маблағи тежаб қолинди. Эл манфаатини кўзлаган олиҳиммат тежамкорларимиз тағин ҳам баракали меҳнат қилавередилар.

Н. МАТМУРОДОВ,

Тўрткўл район халқ контроли комитетининг раиси.

Алоқа ва асаб...

Гап алоқа хизмати устида боряпти. Хўш, алоқанинг асабга қандай даҳли бор? Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, бу икки нарса бир-бирига бевосита алоқадор экан. Алоқа ишида тартибсизлик ёки нуқсонлар юз берса, бу ҳол асабийликка сабаб бўлишини кўрсатувчи исботлар озмунча эмас.

...Ҳазорасплик Дармон Усмонова Хива шаҳридаги қариндошидан хат олди. Ёзилган вақтига қараса, хат роппа-расо 4 ой-ю ўн кун деганда қўлига келиб тегибди. Хива билан Ҳазораспнинг ораси автомашинада икки соатлик йўл. Хат бир неча ойдан буён етиб келмаганига нима сабаб бўлдийкин? Хивадаги қариндоши: «Саломимга алик, хатимга жавоб қайтмади», деб ранжимаганмикан? Шуларни ўйлаб, Дармон хийла безовталанди. Буни эшитган Ҳазорасп район алоқа бўлимининг бошлиғи К. Аброров: «Баъзан шунақаси ҳам бўлади» деб қўяқолди.

Қўшкўпир районидаги Чапаев номли колхоз адресига ёзилган хатни Ҳазорасп райони почтасида кўриб таажжубландик. Бундай «адашган» хатлар кўп экан. Область китоб савдоси бирлашмаси адресига Тошкентдан йўлланган икки хат «адашиб» районга келиб қолибди...

Қўшкўпир райони алоқа ходимларининг ёмон ишлаётганлиги обуначиларни ҳақли равишда ранжитмоқда. «Огонёк» журналининг 9-сони 55 нусха, «Фан ва турмуш» журналининг 3-сони 65 нусха кам етиб келган. Баъзан газеталар ҳам тўла тарқатилмаётир. Район алоқа бўлими бошлиғи Р. Раҳмонов обуначиларнинг шикоятларига важ-карсон излашдан нарига ўтмаяпти.

Ҳазорасп райони почтасида икки-уч кунлик газеталар тўдаланиб ётади. Республика ва марказий газеталарнинг май ва июнь ойи айрим сонларининг тўпланиб қолганлиги аниқланди. Урганч шаҳар алоқа узелида газета ва журналларни ўз вақтида ололмай сарсон бўлаётган обуначиларни кўп учратасиз.

Телеграф алоқаси ишида ҳам жиддий нуқсонлар бор. Белгиланган тартибга мувофиқ, район алоқа узелларида телеграф кечаси ҳам, кундузи ҳам ишлаши керак. Лекин, бу ерда телеграф эрталаб соат 7 дан кеч соат 16 гача ишлаяпти, холос. Бекобод алоқа бўлими қабул қилинган телеграммаларни Тошкент ва бошқа шаҳарларга жуда кечиктириб, 5-6 кунда етказиб бермоқда.

Бунинг асосий сабаби, Урганч шаҳар алоқа узели бошлиғи А. Югай ва район узеллари бошлиқлари телеграф иши устидан қаттиқ назорат ўрнатмаганлар. Автомат-телефонларнинг нормал ишламаслиги, шаҳарлараро телефон станцияси клиентларга тузук хизмат кўрсатмаётганлиги жуда кўп эътироз ва шикоятларга сабаб бўлмоқда.

Биз юқорида область халқ контроли комитети ходимлари ва халқ контролёрлари ўтказган текширишда аниқлаган нуқсонларнинг бир қисмини айтдик, холос. Область алоқа бошқармаси раҳбарлари (бошлиғи ўртоқ А. Отажонов) мавжуд камчиликларни тугатиш юзасидан тегишли тадбирларни кўрмаётирлар. Аҳолига алоқа хизмати кўрсатиш мутлақо қониқарсиз аҳволда. Алоқа органлари ишидаги тартибсизликлар, асабни бузадиган кўнгилсиз ҳоллар токайгача давом этар экан?

А. ОЛЛАБЕРГАНОВ,

Хоразм область халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

> «ХАЛҚ НАЗОРАТЧИЛАРИНИНГ ВАЗИФАСИ НУҚСОНЛАРНИ ТОПИБ, КИШИЛАРНИ ЖАЗОЛАШДАНГИНА ИБОРАТ БЎЛМАЙ, БАЛКИ ЮЗ БЕРИШИ МУМКИН БЎЛГАН КАМЧИЛИКЛАРНИ ОЛДИНИ ОЛИШ ВА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШДАН ҲАМ ИБОРАТДИР».
>
> (КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИДАН).

НАЗОРАТЧИЛАР ҒАЙРАТИ

(Халқ контроли группаси иш тажрибасидан)

Ромитан Бухоро областидаги йирик пахтакор районлардан ҳисобланади. Район меҳнаткашлари, юбилей йилида 43 минг тонна пахта етиштириш ва давлатга сотиш, жумладан 2000 тонна қимматбаҳо ингичка толали «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олганлар. Бу юксак марралар деҳқонлардан қишлоқ хўжалигида техникадан тўла ва унумли фойдаланиш, маблағларни тежаб-тергаб сарфлаш, ҳосил таннархини арзонлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилашни талаб этади.

Бу вазифаларнинг бажарилишини таъминлашда колхоз ва совхозлардаги халқ контролига кўмаклашувчи группалар, уларнинг кўпсонли активлари бошланғич партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ҳозир район хўжаликларида ўз сафларига мингдан ортиқ назоратчини бирлаштирган 300 га яқин халқ контролига кўмаклашувчи группа ва постлар ишлаб турибди.

Коммунист Абдулла Саидов раҳбарлик қилаётган Фрунзе номли колхоз назоратчиларининг фаолияти ҳақида район партия комитетида илиқ гаплар айтилди.

Халқ назоратчилари колхознинг Эргаш Тоҳиров раҳбарлик қилаётган бригадасида рейд ўтказдилар. Текширишда бригада аъзолари ўртасида меҳнат интизоми бўшлиги, ишнинг сифати устидан етарли назорат ўрнатилмагани аниқланди. Бунинг устига, бригада табелчиси М. Жумаев ҳалол ишлаётган колхозчилар ҳақига хиёнат қилиш йўлига ўтиб олган. У қариндош-уруғларига қўшимча иш ҳақи ёзган. Қилинмаган ишларни «бажарилди» деб табелга киритган. Бригадир бўлса, колхозчиларга иш ҳақи қандай нормативлар билан ёзилаётгани билан қизиқмаган. Пахтакорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, коллективда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ҳақида бош қотирилмаётгани маълум бўлди.

Серғайрат халқ назоратчилари И. Маъмуров, А. Акрамов, С. Файзиев, Д. Йўлдошев ўртоқлар томонидан очиб ташланган бу фактлар колхоз правлениеси ва партия бюроси мажлисларида муҳокама қилиниб, хўжаликка етказилган зарар айбдорлардан ундириб олинди. Эргаш Тоҳиров, Ширин Хўжаев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда рўй бераётган камчиликларга чек қўйилди. Мазкур коллективларда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, юбилей йилида мўл ва арзон пахта етиштиришни таъминлайдиган тадбирлар белгиланди.

Райондаги «Социализм» колхозида иш юритаётган халқ контроли группасининг аъзолари дала ишларида машина-механизмлардан қандай фойдаланилаётганини кўрикдан ўтказдилар. Халқ назоратчилари тўрт группага бўлиниб, хўжаликнинг барча соҳасида ишлаётган тракторлар, уларни ёқилғи, мойлаш ва эҳтиёт қисмлар билан таъминланиши масалаларини кўздан кечиришди. Бундан мақсад — хўжаликда дала ишларини тезлаштириш эди. Колхоз далаларида ишчи кучи ва техникага бўлган эҳтиёжнинг бирмунча ошганлигига қарамай, айрим бригада, участка ҳамда звеноларда механизмлар кучидан етарли фойдаланилмаётир. Мавжуд 36 чопиқ тракторидан атиги 22-24 тасигина ишлатилмоқда. Уларнинг кўпчилигига ишчи органлари яхши ўрнатилмаган. Оқибатда айрим жойларда трактор культиваторлари ғўза тупларини нобуд қилиб кетяпти.

Назоратчилар ушбу масалани колхоз коммунистларининг умумий йиғилишига қўйиб тўғри иш қилдилар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти биргаликда ҳаракат қилиб, халқ контролига кўмаклашувчи группа аъзолари томонидан аниқланган камчиликларни қисқа муддатда бартараф этиш чораларини ишлаб чиқдилар ҳамда амалга оширишга киришдилар. Шундай қилиб, «Социализм» қишлоқ хўжалик артелининг аъзолари 1230 гектар майдонда мўл ҳосил кўтариш учун курашни ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юбордилар.

Районнинг Пешку қишлоқ Советидаги «Октябрь», «Ўзбекистон» колхозларида иш олиб бораётган халқ контролига кўмаклашувчи группа аъзоларининг фаолияти ҳам мақтовга лойиқдир. Халқ назоратчилари ҳамма хўжаликларда ердан, сувдан, минерал ўғитлардан тўғри ва унумли фойдаланиб, юбилей йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Ромитан район партия комитети халқ назоратчилари томонидан очиб ташланган камчиликларни дарҳол тузатиш, уларнинг халқ хўжалигини тағин ҳам ривожлантиришга қаратилган ташаббус-таклифларини қўллаб-қувватлаб турибди. Бу тадбир албатта район меҳнаткашларининг юбилей йили вазифаларини тўла ва ошириб бажаришларига ёрдам беради.

Т. НАЗИРОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БЎЛДИ АЖИБ ҲАНГОМАЛАР

ЭРТАКНИНГ ДАВОМИ

Ўтмишда шундай эртак тўқилган экан: турли ноз-неъматлар макони, гўзал бир ўрмонда бутун жониворлар аҳил умр кечиришаркан. Арзимас бир баҳона билан улар ўртасига низо тушди. Бунга бир жуфт олтин ёнғоқ сабаб бўлибди. Ёнғоқни кимга бериш керак, деган масалада жониворлар ўртасида узоқ тортишув бўлибди. Охири ўртадан икки вакил сайлашиб, бу ишни ҳал қилишни уларга ҳавола этишибди. Улардан бири кирпи, иккинчиси қора қўнғиз экан.

Бутун ўрмон жониворлари улар ёнидан қатор тизилишиб ўтадиган, кимнинг ҳусни чиройли, қомати келишган бўлса ёнғоқни ана шунга беришга қарор қилинибди. Намойиш бошланибди. Ғоз керилиб, товус минг рангда товланиб, булбуллар наво қилиб, олмахонлар ишва билан кўрикдан ўтибди. Барча ҳайвонлар ўтиб бўлгач, олтин ёнғоқ кирпи билан қўнғизнинг болаларига тегибди. Шовқин кўтарилибди. Шунда кирпи билан қўнғиз дебди:

— Ёнғоқни жониворларнинг энг юмшоғи ва оппоғига бердик.

Кирпи ўз боласини юмшоғим, қўнғиз эса оппоғим деган, нақл ўшанда пайдо бўлган дейишади.

Мазкур эртакнинг давомини яқинда самарқандликлардан эшитдик. Кунлардан бирида республика дон маҳсулотлари ва аралаш ем ишлаб чиқариш саноати министрлигидан Самарқанддаги 6-ун заводига кўргазма келди. Унда Тошкентдаги электромеханика техникумида ўқиш учун ишлаб чиқариш илғорларидан бирини юбориш тавсия этилган эди. Директор ўша кунёқ буйруқ берди:

— Қидиринг, топинг!

Роса қидиришди, кундузи чироқ ёқиб заводни айланишди. Бироқ бирорта ҳам муносиб одамни топишолмади. Директор министрликка аҳволни айтди. Шундан сўнг у ердан бошқа кўрсатма олинди. Унга мувофиқ, Самарқанддаги озиқ-овқат техникумига ўқиш учун заводдаги мутахассислардан бирини юбориш лозим эди. Бу директорга жуда ўнг келди. У техникумга завод ишидан асло хабари йўқ ўз ўғлини юбориб, уни завод ҳисобидан стипендия билан таъминлади.

Аммо қинғир ишнинг қийиғи чиқди. Сир очилиб, директор ўқишга мутахассис ўрнига ўз ўғлини юборганлиги маълум бўлиб қолди. М. Ашуров завод ҳисобидан ўғлига берилган стипендия пулини давлат кассасига ўз ёнидан тўлашга мажбур бўлди. У шунга ҳам хурсанд. Чунки, ўз мутахассислиги бўйича алифни ҳам билмайдиган ўғлини силлиққина ўқишга киритиб олди. Ахир, кирпи бекорга ўз боласини юмшоғим демаган-да!

ЧОРА ИЗЛАБ...

Мавлоно Муқимийнинг «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сандадир» радифли машҳур ғазалини турли оҳангларда эшитганмиз. Лекин унга ўхшатма қўшиқ тўқилганлигидан бехабар бўлсангиз керак. Шундай қўшиқ тўқилибди. «ГАЗ-69» машинаси Бекободдан гоҳ тонгда, гоҳ кечқурун йўлга тушади. Унинг кабинасида ўтирган одам хиргойи бошлайди:

«Ўзим Бекободдаман, кўнглим Тошкентдадир...».

Машина Тошкент кўчаларида бир неча кун айланиб юргач, яна узоқ йўлга отланади. Энди қўшиқ бошқача жаранглайди:

«Ўзим Тошкентдаман, кўнглим Бекободдадир...».

Одамлар қўшиқчига ҳам, унинг Бекобод билан Тошкент ўртасида мокидек қатнаётган машинасига ҳам қизиқиб қолишди. Суриштириб кўрилса, машина Бекободдаги каттагина муассасага қарашли экан. Машинада ялло қилиб юрган киши эса ўша муассасанинг раҳбари бўлиб чиқди. Халқ контроли комитетига чақириб унга:

— Меҳнат интизомини бузяпсиз-ку! Ҳадеб командировкага бораверасизми? — дейишди.

— Унчалик эмас, — эътироз билдирди директор. — Саккиз ойда Тошкентга атиги йигирма бир марта бориб келдим. Кечиринглар бу ишга чек қўяман.

Директор ўз сўзига амал қилди: командировканинг бошқача йўлини топди. Илгари ўрта ҳисобда бир ойда беш марта командировкага бориб, 15 кун вақт ўтказса, энди аксинча, уч марта командировкага бориб, 15 кун Тошкентда дам олиб қайтадиган бўлди.

— Тошкентга нега кўп қатнайсиз? — сўрашди ундан.

Ниҳоят, у очиғини айтди-қўйди:

— Нима қилай, оила ўша томонда...

Директор очиғини айтган бўлса ҳам, Бекободдаги ўртоқлар меҳнат интизомини тиклаш чорасини ҳамон топа олмаётирлар. Директор эса ҳар сафар ваъда билан қутулади. Бизнингча, бунинг чораси шундай — ё Бекободдаги 43-профессионал-техника билим юртини Тошкентга кўчириш керак, ёки директор Т. Толиповнинг оиласини Бекободга олиб келиш даркор. Акс ҳолда командировканинг кети узилмайди, давлат пули кўкка совурилаверади.

Н. ЁҚУБОВ.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

ТЕРМИЗ. Область халқ контроли комитети «Сурхонводстрой»нинг савдо ташкилотларида йўл қўйилган исрофгарчилик масаласини қараб чиқди. Кейинги икки йил давомида бу ерда 40 минг сўмлик озиқ-овқат ва саноат маҳсулотлари исроф бўлган. Жумладан, 26 минг сўмлик хом ашё чиқинди бўлиб кетган.

Фақат «Сурхонводстрой» ва «Южсурхонводстрой» савдо тармоқлари шу йилнинг ўзида 108,5 тонна картошкани брак бўлиб қолганлиги учун ҳисобдан чиқариб юборганлар. Айбдор шахсларга нисбатан ҳеч қандай жазо қўрилмаган.

Область халқ контроли комитети савдо бошқармасининг бошлиғи Ҳусниддиновга ҳайфсан эълон қилди ва йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этиш юзасидан кўрсатмалар берди.

УРГАНЧ. Ҳазорасп. Хива ҳамда Янгиариқ районларининг колхозларида давлат маблағларидан қонунсиз фойдаланилгани тўғрисидаги масала область халқ контроли комитетининг навбатдаги йиғилишида муҳокама қилинди.

Йиғилишда «Облколхозстрой» тресги ва унинг жойлардаги ташкилотлари колхозлар билан муносабатда хатоликларга йўл қўяётгани қаттиқ танқид қилинди. Янгиариқ қурилиш ташкилоти «Ленинизм» колхозида 280 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси қуриб бериб, пландан ташқари 1600 сўм пул олган. Хазорасп район қурилиш ташкилоти ҳам шу йўл билан колхозлардан 500 сўм ортиқча маблағ олганлар.

Хива районидаги Энгельс номли, Гурлан районидаги Киров номли колхозларда давлат маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланилмаётир.

Йўл қўйилган камчиликлар учун юқоридаги колхозларнинг раислари ва бош бухгалтерлари область халқ контроли комитети томонидан қаттиқ огоҳлантирилди.

Баднафслар

Тошкент шаҳри ва шаҳар четига қатновчи автобусларнинг маршрутларига чиқиб, шофёрлар ва билет тарқатувчи кондукторларнинг ишлари билан танишдик. Рейд вақтида кўпгина шофёр ва кондукторларнинг ҳалол ишлаётганликлари, пассажирларга намунали хизмат кўрсатишаётгани маълум бўлди. «Ташавтомаш» — «Водоканал» маршрути бўйича қатнаётган «ТШБ 94-35» машинасини И. С. Шалигин бошқаради. У йўловчиларга виждонан хизмат кўрсатмоқда. Пассажирлар шофёрнинг хушмуомалалиги ва намунали хизматидан мамнун. Шу маршрутда ишлаётган шофер М. С. Иванов ҳам ўз вазифасига ҳалол муносабатда бўлмоқда. Шунинг учун ҳам у кўпчиликнинг иззат-ҳурматини қозониб келяпти.

Бироқ, айрим нафсибузуқ кондукторлар автобус шофёрлари билан тил бириктириб, пассажирларга билет тарқатиш ўрнига давлат кассасига тушиши лозим бўлган пулларни ўз чўнтакларига уряптилар. Шаҳардаги 1-автопаркка қарашли «Ташавтомаш» — «Навоий театри майдони» маршрути бўйича қатнаётган «ТША 42-06» автобус ҳайдовчиси А. С. Рьедун ва кондуктори Игнатуллиналар ана шундай нафсибузуқлардан. Масалан, биз текшириш ўтказган куни Игнатуллина Навоий театридан то «Ташавтомаш» заводигача билет тарқатмай пассажирлардан пул йиғиб борди. Уларнинг қўлларини «самимий» қисиб «паттасига рози бўласизда» деб қўяқолди. Натижада кассада 4 сўм 35 тийин пул ортиқ чиқди.

«Революция хиёбони — Высоковольтний массиви» маршрути бўйича қатновчи «ТШГ 15-38» автобуси эрталаб соат 9-40 минутда йўлга чиқди ва катта тезлик билан ҳеч қаерда тўхтамай автобус тўхташ жойларидан ўтиб кетди. Йўловчилар ҳайрон. Шофёр ўз фамилиясини айтишдан бош тортди. Маълум бўлишича, автобус шофери осон йўл билан пул ишлаш учун вақтидан эрта йўлга чиққан экан.

69-автобазага қарашли «Тузель қишлоқ Совети — Салар автостанцияси» йўлида қатнаётган «ТШБ 94-36» автобус шофери А. С. Свиридов ҳам йўловчиларга билет бермай уларнинг 2 сўм 20 тийин пулини уриб қолган.

Шунингдек, шаҳар атрофига қатнаётган автобусларда ҳам пассажирларга кўнгилдагидек хизмат кўрсатилмаётир. Чирчиқ шаҳар автопаркига қарашли «ТША 55-62» автобус ҳайдовчиси Виктор Скоробогатов, 121-автобазанинг «Ташкент — Паркент» бўйлаб юраётган «ТШВ 12-32» автобуси шофери Қиём Дўстовлар ҳам давлат кассасига тушиши керак бўлган пулларни уялмай-нетмай ўз чўнтакларига уриб келганлар.

Тошкент шаҳар ижроия комитети ва Ўзбекистон ССР Автомобиль ва тош йўллар министрлиги пассажирларга намунали хизмат кўрсатиш тўғрисида қатор-қатор қарорлар чиқаряпти. Афсуски, улар фақат қоғозда қолиб кетяпти. Пассажирларга хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя қилмаётган кондукторлар тартибга чақирилмаётир.

Юқоридаги камчиликлар пассажирлар ҳақидан уриб қолаётган баднафс шофер, кондукторларга нисбатан қаттиқ тадбирлар қўлланилгандагина тугатилиши мумкин.

И. ЭРГАШЕВ,

К. МУСОМУРОДОВ,

Ўзбекистон ССР Автомобиль ва тош йўллар министрлиги назоратчилари.

Чапдаги суратда: Фарғона районидаги Димитров номли колхознинг уста механизатори Уктам Ҳақназаров. У қисқа вақт ичида колхознинг Турсун Иброҳимов бошлиқ бригада ғўзаларини икки марта культивациядан чиқарди. Унгдаги суратда: Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг ўртоқ М. Бўрибеков бошлиқ комплекс звеносининг пахта майдони. Звено пахта майдонидаги ғўзалар барқ уриб ўсяпти. Звено бошлиғи Мажид Бўрибековнинг ўзи ғўза қатор ораларини культивация қилаётган пайти.

Н. Раҳмонов ва О. Қозоқбоев фотолари.

ОҚ ЖЎХОРИ

Республикамизнинг иқлим шароити фақат пахта, ғалла эмас, балки бошқа хил экинларни ҳам кенг майдонларга экиш ва улардан мўл ҳосил олиш учун жуда қулай. Кейинги йилларда колхоз ва совхозларда айниқса озуқабоп экинлар майдони анча кенгайди ҳамда ана шу экинларнинг тури бирмунча кўпайди. Эндиликда ҳар бир колхоз ва совхозда конкрет шароит ҳисобга олинган ҳолда кўпроқ ҳосил берадиган экинлар экилмоқда. Тупроғи кучли даражада шўрланган жойларда оқ жухори майдонлари кескин равишда кенгайтирилмоқди. 1966 йили 22 минг гектар майдонга ана шу экин етиштирилганлиги бунинг далилидир. Айниқса оқ жухори Фарғона, Бухоро ва Хоразм областларида катта майдонларга экиляпти. Бултур Фарғона областида 8 минг гектар, Бухоро областида 4.9 минг гектар ва Хоразм областида 4.2 минг гектар майдонда оқ жухори етиштирилди. Ана шу областларнинг хўжаликлари оқ жўхоридан кўплаб дон олиш билан бир қаторда, унинг поясидан чорва моллар озуқаси сифатида ҳам кенг фойдаланмоқдалар. Бу, чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш, уни тез суръатлар билан ривожлантириш ва маҳсулдорлигини оширишда катта ёрдам бермоқда.

Оқ жухори биологик хусусиятларига кўра шўрга жуда чидамли экин ҳисобланади ва иссиқ ҳамда, қурғоқ иқлимга яхши мослашади. Оқ жухори республикамизнинг кўпчилик районларида чорва молларнинг жони ҳисобланади. Унинг донидан концентрат озуқа сифатида фойдаланилади, оқ жухори донини барча турдаги чорва моллар ва паррандалар иштаҳа билан ейди. Кўк барги ва пояси эса чорва молларга кўкат озуқа сифатида едирилади ва қиш фасли учун силос бостирилади. Оқ жухори туйимлилик сифати жиҳатидан маккажухоридан қолишмайди.

Илмий тадқиқот муассасалари ва уруғчилик участкаларида олиб борилган кўп йиллик текширишлар ҳамда кўпчилик колхоз ва совхозларнинг тажрибаси шундан далолат берадики, шўрланган ерларда, айниқса ёғингарчилик кам бўлган йилларда оқ жухоридан бошқа экинларга қараганда кўпроқ дон ва силосбоп поя олинади. Андижон областидаги «Коммунизм» колхозида оқ жухорининг гектаридан ҳар йили ўрта ҳисобда 1370 центнердан, маккажўхорининг гектаридан эса 815 центнердан, Тошкент областидаги «Политотдел» колхозида оқ жухорининг гектаридан 1972 центнердан, маккажухорининг гектаридан эса анча кам силосбоп поя олиб келинмоқда. Кейинги йилларда Тошкент областининг уруғ синаш участкаларида «Ўзбекистон гиганти» навли оқ жухорининг гектаридан ўрта ҳисобда 908 центнердан поя ва 69 центнердан дон, «Катта бош» навли оқ жухорининг гектаридан 627 центнердан поя ва 54,9 центнердан дон олинди. Бухоро уруғчилик участкасида бултур «Олти ойлик» навли оқ жухорининг гектаридан 532 центнердан силосбоп поя ва 60,4 центнердан дон, «Чиллаки» навли оқ жухорининг гектаридан 439 центнердан силосбоп поя ва 67,5 центнердан дон, Қорақалпоғистондаги Чимбой уруғчилик участкасида «Катта бош» навли оқ жухорининг гектаридан 868 центнердан силосбоп поя ва 93 центнердан дон олинди. Айни вақтда бир центнер силосбоп пояни етиштириш учун хўжаликлар маккажухорига нисбатан анча кам харажат қилдилар. Масалан, «Ўзбекистон гиганти» навли оқ жухори силосбоп поясининг бир центнери 49 тийинга, донининг бир центнери эса 6 сўмга 46 тийинга тўғри келди.

Кўп ҳолларда бир йил оқ жухори экилган майдонларга келгуси йили бошқа экин экиб бўлмайди, чунки у ернинг жонини олиб қўяди ва натижада алмашлаб экилган экинларнинг ҳосилдорлиги камайиб кетади, деган нотўғри фикрга дуч келинади. Шуни айтиш керакки, оқ жухори кўп ҳосил беради ва шу туфайли у тупроқдаги озуқа моддаларни бошқа экинларга нисбатан кўп истеъмол қилади. Шу сабабли оқ жухори экилган майдонларга тупроқдаги озуқа моддаларининг ўрнини қоплаш мақсадида кўпроқ ўғит солиш талаб этилади.

Оқ жухорини экиш муддатларини тўғри аниқлаш ана шу экинни етиштириш агротехникасининг муҳим омилларидан бири ҳисобланади. Агар оқ жухори уруғи шошма-шошарлик билан эрта экилса, у тупроқдаги захнинг таъсирида нобуд бўлиши мумкин. Жухори уруғи тушган чуқурликдаги тупроқнинг ҳарорати 22-25 даража бўлиши лозим. Ана шу талабга риоя қилинса, экилган уруғ орадан 5-6 кун ўтгач бир текис ва соғлом униб чиқиши турган гап. Бундан ташқари, уруғликни саралаш ва тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Агар уруғлик яхши тозаланса ва сортларга ажратилса, у тезроқ ҳамда тўла униб чиқади. Энг муҳими, яхши уруғ экилган участкалардан мўл дон ва силосбоп поя олинади. Оқ жухори уруғининг униб чиқиш қобилиятини ошириш учун уни экиш олдидан қуёш нурида ёки иссиқ бинода бир-икки ҳафта қиздириш зарур.

Бундан ташқари ҳар гектар ерга сарфланадиган уруғлик нормасига ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Бу норма экиш усули ва оқ жухори қандай мақсадда, яъни дон олиш учунми ёки бўлмаса поя олиш учун экилаётганлигига қараб белгиланади. Дон ва силосбоп поя олиш учун квадрат-уялаб экилгандаги уруғ сарфлаш нормаси оддий усулда экилгандаги уруғ сарфлаш нормасидан кескин фарқ қилади.

Оқ жухорини яхши парвариш қилиш айниқса катта аҳамиятга эга. Жухоризорларда қатқалоқ ва бегона ўтлар пайдо бўлишига мутлақо йўл қўймаслик керак. Экилган уруғ униб чиқмасдан олдин қатқалоқ пайдо бўлса, уни дискали ва ротацион қуроллар билан юмшатиш зарур, чунки ана шу қуроллардан фойдаланилганда энди уна бошлаган уруққа зарар етмайди. Уруғ униб чиққандан кейин экин вақти-вақти билан культивация қилинади, озиқлантирилади ва суғориб турилади. Агар оқ жухори яхши ва сифатли парвариш қилинмаса, культивация сифатсиз ўтказилса, экин озиқлантирилмаса ва чанқатиб қўйилса ундан мўл ҳосил олиб бўлмайди. Шунга қарамай Свердлов районидаги Свердлов номли колхозда экин кеч ягана қилинди ва натижада у қалин бўлиб ўса бошлади. Бу ҳол ҳосилдорликка жиддий путур етказиши мумкин. Ғиждувон районидаги Калинин номли колхозда ҳам оқ жўхори ҳанузгача ягана қилиб бўлингани йўқ, экин культивация қилинмаётир. «Ромитан» совхозида ҳам худди шундай аҳволни кўриш мумкин. 300 гектар ердаги оқ жухорининг ярми ҳали униб чиққани йўқ, чунки уруғ ташланган майдонга вақтида сув қўйилмади. Ҳазорасп районидаги Карл Маркс номли колхозда 35 гектар ерга «Чиллаки» навли оқ жухори уруғи экилган эди. Экин вақтида ягана қилинмади. Ҳозир эса унинг қатор орасини ишлаш зарурлиги ҳеч кимнинг эсига келмаяпти. Бошқа областлардаги бир қатор хўжаликларда ҳам ана шундай аҳволни кўриш мумкин.

Оқ жухори республикамизнинг тупроғи шўрланган майдонларида ширали ва концентрат озуқалар етиштиришнинг муҳим манбаи бўлиб қолмоғи керак. Деҳқонларимиз ва чорвадорларимиз барча майдонлардаги оқ жухорини намунали парвариш қилиб, ундан мўл ҳосил олишларига шубҳа қилмаймиз. Бу қимматли экин дон ресурсларини кўпайтириш билан бир қаторда, чорвачиликни ривожлантиришга ҳам самарали таъсир кўрсатади.

Я. ЛОБЗОВ,
республикада хизмат кўрсатган агроном.

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАҲРАМОНЛАРИ ИЗИДАН

ФАРҒОНАЛИК ҚАҲРАМОН

Улуғ Ватан уруши бошланган июнь тонги умрбод эсдан чиқмайди. Кечқурун ишдан ҳориб қайтган пахтакорлар, кечки сменадан чиқиб ҳали дам олишга улгурмаган кўмир шахталари, фабрика ва заводларнинг ишчилари ана шу тонгда солдатлик шинелини кийиб Совет Армияси ва аскарий қисмларнинг доимий составига ёрдам бериш учун ғарбга томон йўл олдилар. Меҳнат аҳли она-Ватан тупроғининг ҳар бир қаричи учун душманга қарши кўкрагини қалқон қилди.

Партия ва Совет ҳукуматининг она-Ватанни ҳимоя қилиш ҳақидаги чақириғига жавобан Аҳмаджон Шукуров ҳам Совет Армияси сафига кўнгилли бўлиб кетди. Фарғона область Киров районидаги «Пахтачилик» колхозининг аъзолари ўз фарзандларини Улуғ Ватан урушига кузатиб қолишар экан, немис-фашист босқинчиларини тор-мор қилиб ғалаба билан қайтиш ҳақида наказ бердилар.

1942 йил ноябрь ойида бизнинг полкимизга ёш солдат Аҳмаджон Шукуров келиб қўшилди. У қурол-яроғларни мукаммал ўрганишга интилиб, ҳарбий интизомда юксак намуналарни кўрсата бошлади. Красная Сергеевка аҳоли пункти учун полкимиз олиб борган жангларда Аҳмаджон ўзини жасур пулемётчи сифатида кўрсатди. У немис ҳужумчиларини жуда яқин масофадан туриб ўққа тутарди. Ана шу жангда жасур йигит немис пиёда аскарларининг иккита взводи ҳамда СС дивизиясини йўқ қилди. Аҳмаджон Шукуров Всходи қишлоғи учун бўлган жангларда ҳам ажойиб мардлик ва матонат кўрсатди, гитлерчиларнинг бир неча ҳужумларини қайтарди.

Мазкур қишлоқ учун олиб борилган курашларнинг бирида шундай воқеа рўй берди. Пулемёт расчети сафдан чиққач, Аҳмаджон ҳал қилувчи участкада ёлғиз қолди. Агар пулемёт мунтазам ўт очиб турмаса, немислар бизнинг мудофаа чегараларимизга бостириб кириш хавфи мавжуд эди.

Шароитни билиш ва ёрдам бериш учун пулемётчилар ротасининг командир ўринбосари сиёсий қисм бўйича старшин лейтенант Муравский бу ерга келади. Немислар устига қайтадан ўт очилди. Лекин буни узоқ давом эттириш мумкин эмас эди. Ўқ-дорилар тугаб қолганди. Ҳужум эса давом этмоқда. Нима қилиш керак? Аҳмаджон ва Муравский ўз ҳаётларини хавф остида қолдириб бўлса ҳам, жанг майдонига эмаклаб бориб, ярадор ва ўлган жангчиларнинг ўқ-дориларини олиб келиб, уларни пулемёт ленталарига жойлаб, душман ҳужумларини қайтариб турдилар. Шундай қилиб Всходи қишлоғини бизнинг қисмларимиз ўз қўлларида сақлаб қолдилар.

Аҳмаджон Шукуров Орловск томонда гитлерчилар билан бўлган қонли жангларда ўз шижоатини айниқса ёрқин намоён қилди. Вяжи қишлоғи районида душманнинг мудофаа линиясини ёриб ўтаётган пиёда аскарларимиз билан бирга, сержант Шукуров олға силжишда давом этди.

Желябов қишлоғида душман жуда катта куч ва техника тўплаган эди. Душман кучининг устунлигига қарамасдан муҳим аҳоли пункти бўлган Желябов немис-фашист босқинчиларидан тозаланди. Бу жангда генерал-лейтенант Иванов қўмондонлигидаги 3-танкчи армиянинг довюрак танкчилари катта ёрдам кўрсатишди. Ана шу шиддатли жанглар давомида А. Шукуров кўрсатган жасоратдан бир эпизодни ҳикоя қилмоқчиман...

Душман ҳолдан тойиб қолган бўлса ҳам, у қарши ҳужум бошлади. Улар бизнинг позицияларимизга миномётдан кучли ўт очдилар. Сержантнинг пулемёт расчети бутунлай сафдан чиқди. Ҳарбий қасамёдга содиқ жангчи пулемётни ёлғиз ўзи бошқариб турганда пулемётга мина осколкаси келиб тушди ва у ишдан чиқди. Шукуров узоқ ўйлаб турмасдан, ўлжа олинган пулемётни ишга солди. Бир оздан сўнг ўқ-дори тугаб қолди. Пулемётнинг овози тинди. Бундан фойдаланган немислар бизнинг позицияларимизга яқин кела бошладилар. Шу пайт Аҳмаджон қўлига автоматини олиб, окопдан чиқиб жангчиларга:

«Ватан учун, партия учун олға!» — деб хитоб қилиб олға ташланди. Унинг кетидан бўлинманинг барча жангчилари эргашди. Аҳмаджон гитлерчилар орқасидан қувиб бориб, 13 фашистни қирди. Шундай қилиб, А. Шукуров ташаббуси билан немисларнинг охирги контратакаси бизнинг фойдамизга ҳал бўлди.

Партия ва ҳукуматимиз Аҳмаджон Шукуровнинг Ватан олдидаги хизматларини муносиб тақдирлади. Унга Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвон берилди.

А. А. ХАРЧЕНКО.

ЖУРНАЛИСТ ХОТИРАЛАРИ

ВУЛҚОНЛАР МАМЛАКАТИДА

Узоқ Шарқ денгиз пароходчилиги бошқармаси Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги шарафига журналистларнинг Узоқ Шарқ бўйлаб саёҳатини ташкил этган эди. Журналистлар уч ҳафта давомида Узоқ Шарқнинг барча районларида бўлиб, илгари Россиянинг энг чекка ўлкаси саналган бу ерларда Совет ҳокимияти йилларида нималар бунёд этилгани ва Узоқ шарқликларнинг ҳаёти билан танишдилар.

Қуйида мухбиримизнинг Узоқ Шарқдан юборган биринчи лавҳасини ўқувчилар диққатига ҳавола қиламиз:

<> <>

Петропавловск («Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбиридан). Узоқ Шарқ денгизи бўйлаб саёҳатга чиққан туристлар вулқонлар мамлакати — Камчаткага етиб келдилар. Петров оролининг ўзига хос юмшоқ иқлими-ю, турли хил ҳайвонотга бой ўрмонлари, сеҳрли Ольга районини орқада қолиб кетди. Саёҳатчилар ўрмонзорларни пиёда кезишди, майсазорларда маза қилиб ҳордиқ чиқаришди, денгиздан балиқ ушлаб, ўрмон четида балиқ шўрва қилишди. Ольгадаги тоғ чўққисига чиқиб, гўзал манзараларни томоша қилишди. Сайёҳлар қўлида кино ва фото аппаратлар. Бирбиридан гўзал хиёбонлар, чўққилар, денгизда сузиб юрган дельфинлар туристлар назаридан четда қолмаяпти. Ахир табиат ўзининг бутун нафосати ва латофатини Узоқ Шарққа тўккан-у, Узоқ Шарқ эса бу саҳийликдан фойдаланиб, янги келинчаклардай сепини ёзиб, меҳмонларга ўзини кўз-кўз қилгандай. Бир кунда йилнинг тўрт фаслини кўриш қандай мароқли эканлигини бир ҳис қилиб кўринг-а?

— Узоқ Шарқнинг,— дейди теплоход директори Валентин Миронович Дукла,— ўзига хос хислати ҳам шунда-да. Табиатдан ташқари бойликларимизни айтмайсизми?

Ҳа, «хазиналар ороли», Узоқ Шарқнинг «қора марвариди» ҳисобланган Сахалинда бўлган киши, бу бойликни янада яхшироқ ҳис қилади. Сахалинда нефть ва газ, кўмир ва руда, қимматли рангли металлар мавжуд. Денгиз оролларида, дарёларида балиқлар ҳисобсиз.

Сахалин балиқларидан қилинган консервалар мамлакатимизда эмас, балки Европа ва Осиё мамлакатларида ҳам жуда машҳур.

Узоқ Шарқ ва Сибирда, Москва ва Ленинградда, Олмаота ва Тошкентда, Ҳиндистон ва Кубада босилаётган газета, журналлар ва китоблар Сахалин қоғозидандир. Хуллас, Сахалин 20 дан ортиқ мамлакатга ўз молларини чиқармоқда...

Сайёҳлар теплоходда зерикиш нима эканлигини билмаяптилар. Музика салони, кинотеатр, концерт зали, кутубхона, шахмат-шашка заллари саёҳатчилар ихтиёрида. Турли хил спорт мусобақалари, шеърхонлик кечаси, лекция ва суҳбатларнинг кети узилмайди. Теплоход артистлари чалаётган куйга гоҳ ашула, гоҳ рақс уланиб кетмоқда...

«Урицкий» теплоходи Тинч океанга кириш арафасида турибди.

В. МАҲКАМОВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

САМАРҚАНД САТРЛАРИ

ЯНГИ САНАТОРИЙ

Мутахассислар Нагорний станциясидан чиққан минерал сувнинг шифобахшлигини аниқладилар. Бу ерда шу сув билан даволовчи иттифоқ аҳамиятига эга бўлган янги санаторий очилди. Санаторийга мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан келган 100 дан ошиқ киши қабул қилинди.

ШАҲАР СОЛНОМАСИ

Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетининг олимлари Ўзбекистон ССР Фанлар академияси билан ҳамкорликда Самарқанднинг 2500 йиллик юбилейига атаб, шаҳар тарихини яратишга киришдилар.

Самарқанд тарихи икки томдан иборат бўлиб, 1968 йил охиригача босмадан чиқарилади.

САМАРҚАНДНИНГ ФАХРИЙ ГРАЖДАНИ

Улуғ Октябрь 50 йиллиги арафасида «Самарқанднинг фахрий гражданн» унвони таъсис этилади. Бундай унвон шаҳарнинг таниқли кишиларига, ишлаб чиқариш илғорларига, Ватан озодлиги учун курашган ҳамшаҳарларга берилади. Шунингдек чет элдан меҳмон бўлиб келган жамоат ва фан арбобларига ҳам «Самарқанднинг фахрий граждани» унвони берилади.

П. ГАДОЕВ.

ЧЎЛГА

«Каршистрой»га қарашли Қарши политехника техникуми чўлқувар кадрларнинг дастлабки группасини тайёрлаб чиқарди. 96 йигит-қиз саноат ва граждан қурилиши ҳамда сув иншоотлари қуриш бўйича мутахассис бўлди. Битирганларнинг ҳаммаси чўлда буюк иншоотлар барпо этаётганлар сафига йўлланма олишди.

Шу йил август ойигача 228 дипломли техник тайёрлаймиз, — дейди политехникум директори ўртоқ Исломов. — Келаси йили эса бундан икки баробар кўп кадр тайёрлаймиз.

М. Тўланов.

ҲОДИСА.

САЙЁРАНИНГ САРГУЗАШТИ

«Улус» совхозининг отбоқари Қўчқор Шихнаев тунда канал ёқалаб келаётганда гўдакнинг йиғисини эшитди. Қўчқор ака отини қамчилаб, хотинига:

— Гўдак боланинг овози эшитиляпти, — деди.

Улар йиғи эшитилган жойга етиб келишди. Уч ёшар қиз ҳушидан кетай деб сулайиб ётибди. У оғир нафас олиб, тамшанарди.

Эр-хотин болага сут бердилар, овқатлантирдилар.

Ҳушига келган гўдак энди ота-онасини сўрай бошлади.

Воқеа бундай бўлган эди: «Каттақўрғон» қоракўлчилик совхозининг ишчиси Бойит Бободўстов иккита катта ўғлини кечқурун магазинга юборди-ю, уч ёшли қизи Сайёрани акаларининг ортидан кетганидан бехабар қолди. Сайёра каналнинг ичига тушиб, акаларини қидириб кетаверди. У шу зайлда 12 соатда 6 километр йўл босади ва охири ҳолдан тойиб йиқилади.

Сайёранинг ота-онаси қизи Сайёрани ўлимдан сақлаб қолган Қўчқор Шихнаевдан беҳад миннатдор бўлиб қолдилар.

Н. ЭШҚУВВАТОВ.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

УНУТИЛГАН СОҲА

Тўрткўл район марказида истиқомат қилаётган меҳнаткашлардан олинган хатга шундай сарлавҳа қўйилган. Унда район ижроия комитети ва қишлоқ хўжалик бошқармаси хўжаликларда сабзавотчиликни ривожлантиришга етарли аҳамият бермаётгани, натижада аҳолининг сабзавот маҳсулотларига бўлган талаби қондирилмай қолаётгани кўрсатилган эди.

Редакция хатни меҳнаткашлар депутатлари Тўрткўл район Совети ижроия комитетига юбориб, унда келтирилган фактлар бўйича тегишли чора-тадбир қўллашни илтимос қилди. Олинган жавоб хатида бундай дейилади:

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фикрлар тўла тасдиқланди. Район марказидаги аҳолини сабзавот маҳсулотлари ва картошка билан таъминлаш, полиз экинлари маҳсулотлари билан савдо қилишни яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди. Район хўжаликларида 16 ихтисослаштирилган сабзавотчилик бригадаси тузилди. Улар 122 гектар майдонда сабзавот, полиз экинларидан юқори ҳосил етиштиради. Мева-чева, узум етиштиришни кўпайтириш чоралари ҳам кўрилди. Бу йил аҳоли ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўп ва юқори сорт маҳсулот олади.

Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги Паландара қишлоқ Советида бунёд этилган янги қишлоқнинг бугунги қиёфаси.

Р. Шияпов фотоси.

ҲУЖЖАТЛАР МАЖМУАСИ

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

СССР Ташқи ишлар министрлиги ҳузуридаги дипломатия ҳужжатларини босиб чиқариш Комиссияси томонидан нашрга тайёрланган «СССР ташқи сиёсати ҳужжатлари» (1929 йил январь-декабрь) нашрининг XII томи босилиб чиқди.

Бу томга Совет Иттифоқининг 1929 йилдаги ташқи сиёсатга доир энг муҳим ҳужжатлар киритилган. Совет давлати олий органларининг ташқи сиёсат масалаларига оид қарорлари, шартнома актлари, меморандумлар, ноталар, Ташқи ишлар халқ комиссари, унинг ўринбосарлари ва СССР мухтор вакилларининг чет мамлакатлар элчилари, давлат ҳамда жамоат арбоблари билан қилган суҳбатлари. Ташқи ишлар халқ комиссарлигининг чет мамлакатлардаги ўзига қарашли бўлган муассасалар билан олиб борган ёзишмалари, шунингдек, кўпгина чет эл ҳужжатлари китобдан ўрин олган.

Томдаги ҳужжатлар Совет ҳукуматининг тинчликни таъминлаш ва уруш хавфининг олдини олиш юзасидан олиб борган изчил кураши, Бриан—Келлог актини муддатидан илгари амалга оширишни жорий этиш ҳақида Москва протоколини тузиш борасида совет дипломатиясининг муваффақиятли фаолияти, куролсизланиш бўйича конференциянинг тайёрлов комиссияси VI сессиясида Совет делегациясининг иши, бир қанча муҳим халқаро проблемаларни ҳал этиш юзасидан олиб борилган музокаралар сингари жуда муҳим масалалар билан таништиради.

Совет ҳукуматининг Афғонистон, Буюк Британия, Германия, Хитой, Мўғулистон Халқ Республикаси, Эрон, Польша, АҚШ, Туркия, Франция, Чехословакия, Япония, Скандинавия, Лотин Америкаси ва бошқа мамлакатлар билан ташқи сиёсат соҳасида, шунингдек иқтисодий, илмий ва маданий алоқаларини янада ривожлантириш борасида кўрган тадбирлари ўз ифодасини топган.

Томга киритилган ҳужжатлар Совет ташқи сиёсати ва халқаро муносабатлар тарихи билан қизиқувчи ҳар бир кишининг эътиборини ўзига жалб этади. Бу китобни обуна нашрларини тарқатувчи магазинлардан сотиб олиш мумкин.

АГРЕССОРЛАРНИНГ ЎЗБОШИМЧАЛИГИГА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН!

ИСРОИЛ ЭКСТРЕМИСТЛАРИНИНГ ҲОМИЙЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 июнь. ТАСС мухбири **И. Абламов** хабар беради: Америка матбуотининг хабарларига кўра, ҳозир Исроил агрессорларининг Вашингтондаги ҳомийлари Исроил араб мамлакатларида ишғол қилган территорияни унга биркитиш ва унинг Яқин Шарқ картасини бошқатдан тузиш тўғрисида қўяётган талабларини қўллаб-қувватлашга зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар.

Яхши хабардор «Чикаго дейли ньюс» газетасининг хабар беришича, Вашингтон Исроилнинг араб қўшниларига нисбатан территориал даъволарини танишга тайёрланмоқда. Газета Вашингтон юқори мансабдор расмий вакилининг: «Ўрта Шарқ қиёфасида ўзгаришлар юз берди, биз бу билан ҳисоблашмоғимиз керак», деган очиқдан-очиқ айтган сўзларини келтиради.

«НЬЮ-ЙОРК таймс» газетасининг Вашингтондаги мухбири Жон Финнингнинг хабарига кўра, АҚШнинг расмий вакиллари «Иордания билан Исроил ўртасида янги чегаралар ўрнатиш проблемаси» тўғрисида гап юритмоқдалар.

АҚШ конгрессида ҳам Исроилнинг территориал даъволарини қувватловчи овозлар эшитилмоқда. Вакиллар палатасининг аъзоси, АҚШнинг Исроилдаги собиқ элчиси Огден Рид «Си-Би эс» телевизион программасида сўзлаб, Исроилнинг БАР, Сурия ва Иорданияда ишғол қилган территорияларига, шунингдек, Қуддус шаҳрига нисбатан даъволарини қувватлади. У «Исроилнинг бутун шаҳар устидан ҳукмронлигини қувватлаш рамзи сифатида» АҚШнинг Исроилдаги элчихонасини Тель-Авивдан Қуддусга кўчириб ўтказишни таклиф қилди.

Исроилнинг территориал даъволарини қувватлаш кампанияси Америка матбуотида ҳам кенгайиб кетди. Чунончи «Нью-Йорк таймс» газетаси босган бир неча мақолаларида башарти араб мамлакатлари Исроил қўйган шартларга рози бўлмасалар, АҚШ Исроилнинг Яқин Шарқ картасини қайтадан тузиш тўғрисида қўйган талабларини қувватлашга мажбур бўлади, деган фикр келтирилади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ БОШ АССАМБЛЕЯНИНГ ФАВҚУЛОДДА СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШНИ ТАЛАБ ҚИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Совет Иттифоқи Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг фавқулодда махсус сессиясини чақиришни талаб қилди. СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари У Танга юборган мактубида ана шу ҳақда талаб қилинади. Мактубни СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Н. Т. Федоренко У Танга 13 июнда топширган эди.

Исроилнинг Араб мамлакатларига қарши қароқчиларча агрессияси давом этаётганлиги муносабати билан Совет Иттифоқи ана шу талабни илгари сурди. «Совет ҳукумати,—дейилади А. А. Громиконинг мактубида. — БМТ Бош Ассамблеяси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти уставининг 11-моддасига биноан вужудга келган аҳволни кўриб чиқиш ва агрессия оқибатларини тугатиш ҳамда Исроил қўшинларини яраш линиясининг нариёғига дарҳол олиб кетишга қаратилган қарор қабул қилишни зарур, деб ҳисоблайди».

Совет ҳукумати фавқулодда махсус сессия 24 соат ичида чақирилишини таклиф қилади.

ЛЕНИН ҒОЯЛАРИ ЖАҲОННИ ЭГАЛЛАМОҚДА

МОГАДИШО, 14 июнь. (ТАСС). Барча даврларнинг улуғ доҳийси ва революционери Владимир Ильич Лениннинг ғоялари ва таълимоти ер куррасидаги кишиларнинг қалбини тобора кўпроқ эгаллаб бормоқда, дейилади Сомали ёшлари ва студентлари миллий кенгашининг махсус баёнотида.

Бу баёнот кенгашнинг Сомали пойтахти — Могадишода ўтказган мажлисида бир овоздан қабул қилинди.

Кенгаш бутун Сомали ёшлари номидан Совет Иттифоқи халқи ва ёшларини яқинлашиб келаётган шонли сана — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги билан табриклайди, дейилади баёнотда.

- **Жаҳон жамоатчилиги Исроилнинг араб мамлакатларига қарши агрессиясини кескин қораламоқда**
- **Совет ҳукумати фавқулодда сессия чақирилишини талаб қилмоқда**
- *Яқин Шарқдаги воқеалар*
- ***АҚШ агрессорлари Вьетнамдаги урушда 170 минг солдат ва офицердан ажралдилар***

ИҒВОГАРЛИК КЕСКИН ОГОҲЛАНТИРИЛМОҚДА

Ўзбекистоннинг кенг жамоатчилиги Яқин Шарқдаги воқеаларни зўр эътибор билан кузатиб бормоқдалар. Бутун республикада ўтказилаётган кўп кишилик митингларнинг қатнашчилари араб халқи билан ўзларининг бирдам эканликларини изҳор қилиб, Исроил қўшинларининг араб давлатлари тинч шаҳар ва қишлоқларига хиёнаткорона бостириб кираётганликлари тўғрисида қаҳр-ғазаб билан гапирмоқдалар.

Тошкентдаги «Таштекстильмаш» заводининг ҳовлисига туш вақтида бир ярим мингдан кўпроқ машинасоз тўпланди. Агрессиянинг жиловлаб қўйилишини, БМТ Хавфсизлик Кенгаши қарорларининг сўзсиз бажарилишини талаб қилган ҳаяжонли нутқлар янграб турди.

— Биз, Совет ишчилари, —деди қуюв цехининг старший мастери С. Муллақандов,— ҳукуматимизнинг Исроил билан дипломатик муносабатларни узиш тўғрисидаги нотасини, социалистик мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари ҳамда ҳукуматлари баёнотини бир овоздан маъқуллаймиз.

Машинасозлар миллий озодлик ҳаракатини бостиришга, араб мамлакатларидаги прогрессив режимларни барбод қилишга уринаётган Америка империалистларини ва уларнинг исроиллик қўғирчоқларини қаҳр-ғазаб билан қоралайдилар.

«Исроил экстремистларининг агрессив ҳаракатларига чек қўйилсин!» Тошкент экскаватор заводининг ишчи ва хизматчилари ўзларининг митингига ана шундай шиорлар билан келдилар. Прессчи Қ. Муҳиддинов, корхона директори М. С. Гликлад ва бошқалар Исроилнинг араб мамлакатларига қарши агрессиясини рағбатлантираётган империалистик доиралар сиёсатини қоралайдилар.

Митинг қатнашчилари Исроил агрессиясининг дарҳол тўхтатилишини ва босқинчилар қўшинларининг яраш линияси нари ёғига олиб чиқиб кетилишини талаб қилдилар.

Бухородаги қоракўлчилик заводининг меҳнаткашлари агрессорларнинг ҳаракатидан ғоят ғазабланмоқдалар.

— Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи мустамлакачилик зулмидан озод бўлган мамлакатларга ёрдам кўрсатмоқда ва бундан кейин ҳам ёрдам кўрсатаберади,— деди митингда сортировкачи Екатерина Слугина. Бизлар Исроил ҳукмрон доираларининг Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб мамлакатларидаги прогрессив режимларга қарши қаратилган агрессив планларининг барбод бўлиши учун барча чораларни кўрамиз. Агрессорларга, Исроил ҳарбийларига ҳомийлик қилаётган ғарб империалистик доираларига лаънатлар бўлсин!

Барча Совет халқи каби Хоразм меҳнаткашлари ҳам Америка ва Англия империалистлари томонидан қўллаб-қувватланаётган Исроил агрессиясига қарши кескин норозилик билдирмоқдалар. Урганчдаги В. И. Ленин номли тикувчилик фабрикаси коллективининг митингида мастер А. Огнёва шундай деди:

— Исроил босқинчиларини кескин огоҳлантирган Совет ҳукуматининг баёноти ҳаммага манзур бўлмоқда. Совет кишилари ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилаётган халқларни оғир аҳволда қолдирмайдилар ва уларга зарур ёрдам ва мадад кўрсатадилар. Уруш олови ўчирилиши зарур. Бизлар Исроил ўз қўшинларини босиб олган территориялардан дарҳол олиб чиқиб кетилишини талаб қиламиз.

Андижон медицина институти студентлари ва ўқитувчиларининг араб мамлакатлари билан бирдамликка бағишланган митингида икки минг киши иштирок этди. Нотиқлар Яқин Шарқда агрессия бошлаган исроиллик урушқоқлар ва уларнинг ҳомийларини қаҳр-ғазаб билан лаънатладилар.

— Яқин Шарқдаги эрксевар халқлар ўлкасида исроиллик биророта босқинчи қолмаслиги зарур, — деди профессор Г. Ф. Коротько. Бизлар тантана билан шуни айтамизки, араб халқлари билан дўстлигимиз абадий ва бузилмасдир. Халқларнинг миллий озодлик ҳаракатига путур етказишга уринаётган ҳар бир шахс жазосиз қолмайди.

Митинглар қатнашчилари якдиллик билан қабул қилинган резолюцияларда агрессорларнинг ўзбошимчалигига чек қўйилишини талаб қиладилар, арабларнинг адолатли иши тантана қилажак, деб ишонч билдирадилар. (ЎзТАГ).

ОККУПАЦИЯЧИЛАР АРАБ МАМЛАКАТЛАРИДАН ЧИҚИБ КЕТСИН!

Совет кишиларининг овози баланд ва қудратли бўлиб янграмоқда: «Исроиллик босқинчилар, араб давлатларидан қўлингни торт!» «Яқин Шарқда уруш бошлаган агрессорларга минг лаънат!

С. М. Киров номидаги «Динамо» заводининг кўп минг кишилик коллективи 13 июнда митингга тўпланиб, Тель-Авивдаги ҳукмрон доираларнинг ҳоинлигига, улар Хавфсизлик Кенгаши қарорларини қўпол поймол қилаётганликларига қарши ғазаб билан норозилик билдирди.

— Бизнинг заводимиз, — деди Н. И. Куприянов, — Ер юзидаги ривожланиб бораётган мамлакатларнинг кўплари билан дўстона ва савдо-сотиқ муносабатларини боғлаган. Араб мамлакатлари меҳнаткашларининг тинчликка интилаётганликларини биз ҳам тушуниб ва англаб турибмиз. Исроил агрессорлари бошлаган разил урушга қарши кескин норозилик билдирамиз.

Инженер А. А. Голева митингда ҳаяжонланиб гапирди:

—Барча совет кишилари каби биз ҳам Исроил ҳарбийларининг ваҳшиёна босқинчилигидан бениҳоя ғазабланмоқдамиз. Биз агрессорларни жиловлаб қўйишни талаб қиламиз.

— Исроилнинг агрессияси,— деди токарь В. П. Гимошкин,— империалистлар араб мамлакатларига қарши тил бириктирилганлигининг натижасидир, улар мустамлакачилик режимини араб мамлакатларида тиклашга яна уринаётганлигининг натижасидир. Ленин Араб Шарқ халқлари ўзлари олиб бораётган адолатли курашда якка-ёлғиз эмаслар. Урушга қарши, тинчлик ва тараққиёт учун курашаётганларнинг ҳаммаси улар билан бирга. Биз Совет ҳукуматининг шу районда тинчликни тиклаш йўлида кўрган ҳамма чораларини қизғин маъқуллаймиз.

Инженер Анатолий Гончаров сўзга чиқиб, «Динамо» заводининг ёшлари Араб халқларининг ўз озодлиги ва мустақиллиги учун олиб бораётган қаҳрамонона курашини диққат билан кузатиб турибди, деди.

Араб мамлакатларининг ёшлари, деди у, ўқиш ва ишлаш, янги турмуш қуриш ўрнига қўлга қурол олиб ўз ватанини агрессорлардан ҳимоя қилишга мажбур бўлмоқда. Биз социалистик мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партиялари ҳамда ҳукуматларининг баёнотини тўла равишда қувватлаймиз. Исроил агрессияни тўхтатсин, ўзи босиб олган араб территорияларидан қўшинларини олиб чиқиб кетсин, деб талаб қиламиз.

Митинг қатнашчилари якдиллик билан қабул қилган резолюцияда бундай дейилади: «Исроилнинг араб мамлакатларига қарши қилган агрессиясини тўхтатишини талаб қиламиз! Агрессорлар босиб олинган араб территориясидаги ўз қўшинларини дарҳол олиб кетсинлар! Араб мамлакатларидан қўлингни торт!» (ТАСС).

ТЕЛЕГРАФ ЛЕНТАСИДАН

● **ПРАГА.** Усти—Лаба шаҳар миллий комитетининг тантанали мажлисида Совет Иттифоқи Қаҳрамони космонавт-учувчи А. А. Леоновга шаҳарнинг фахрий граждани номи берилди.

● **ПАРИЖ.** Москва консерваториясининг 18 яшар студенти Нана Яшвили пианистлар ва скрипкачиларнинг Маргарита Лонг ва Жак Тибо номидаги халқаро конкурсида қатнашган скрипкачилардан энг яхшиси деб эълон қилинди. Конкурсдаги биринчи мукофот — ёш скрипкачининг халқаро музика майдонидаги биринчи ғалабаси ҳам бўлди.

Иккинчи мукофот ҳам совет музикачиси Андрей Корсаковга берилди.

● **ДЕҲЛИ.** Ғарбий Бенгалия штатининг пойтахти Калькутта шаҳрида совет киноси фестивали «Ленин Польшада» кинофильмини кўрсатиш билан очилди. Украина ССР кинематография комитетининг раиси С. П. Иванов бошчилигидаги совет кино ходимлари делегацияси фестиваль очилишига келди. Фестиваль очилишида сўзга чиққан Ғарбий Бенгалия штатининг асосий министри Ажой Мукержи совет фильмлари фестивали Ҳиндистон билан—Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш йўлида яна бир қадам бўлади, деди.

Ҳайдаробод, Бангалур шаҳарларида ва Ҳиндистоннинг пойтахти—Деҳлида Совет фильмлари фестиваллари муваффақият билан ўтказилган эди. (ТАСС).

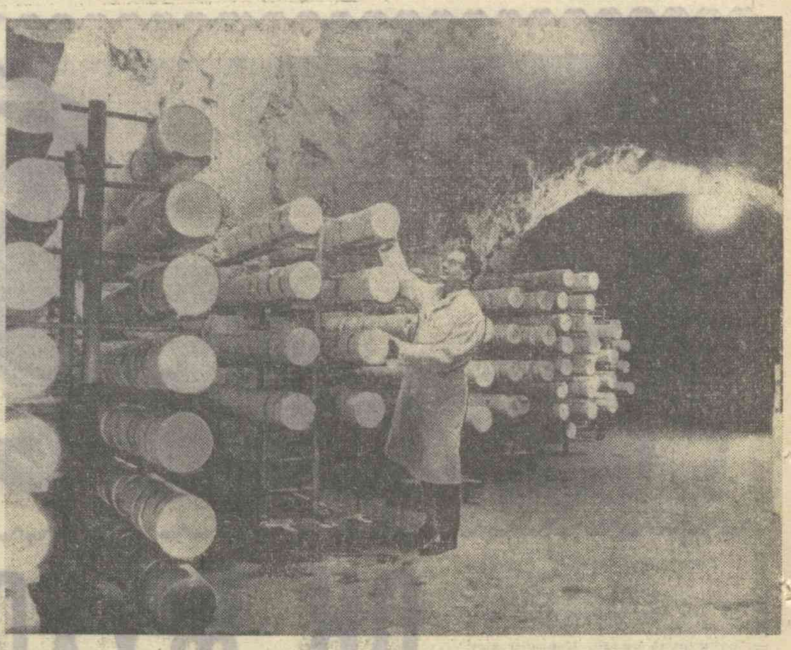

Дания пишлоғи дунёга машҳур. Яқинда мамлакат пишлоқ тайёрловчилари XI асрга мансуб ташландиқ карьерларни амалда фойдаланиш йўлини топдилар. Энди қадимий ғорлар қайта жиҳозлангандан кейин пишлоқни сақлаш учун ишлатилади.

Нордфото—ТАСС фотоси.

Ҳ. Бумиддиннинг Югославияга визити

БЕЛГРАД. 14 июнь. (ТАСС). Жазоир Революцион Кенгашининг Раиси ва Министрлар Совети Раиси Ҳуари Бумиддин Москвага қилган сафардан кейин Югославия президенти Иосип Броз Титонинг таклифига биноан кеча Белградга келди.

ТАНЮГ агентлигининг хабар беришига кўра, И. Броз Тито ва Ҳ. Бумиддин бугун кечқурун дўстона музокаралар олиб бордилар.

КАРДИОЛОГЛАРНИНГ ХАЛҚАРО КОНГРЕССИ

ПРАГА, 14 июнь. (ТАСС). Кеча Чехословакиянинг Братислава шаҳрида юрак касалликларини даволаш проблемаларига бағишланган халқаро кардиология конгресси очилди. Чехословакия телеграф агентлигининг хабар беришича, конгресс ишида Чехословакия, Совет Иттифоқи, Германия Демократик Республикаси, Польша, Румыния, Болгария, Венгрия, Германия Федератив Республикаси, Франция, АҚШ, Италия, Япония мутахассислари қатнашмоқдалар. Конгресс 16 июнгача давом этади.

АҚШ АРМИЯСИНИНГ ТАЛАФОТЛАРИ

Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронтининг СССРдаги доимий вакиллигида матбуот конференцияси ўтказилди

Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг СССРдаги доимий вакиллигида совет ва чет эл мухбирлари учун матбуот конференцияси ўтказилди.

Вакиллик бошлиғи вазифасини бажарувчи Нгуен Ван Донг Жанубий Вьетнам қуролли кучлари ва халқининг 1966—1967 йиллардаги қиш-баҳор даврида Америка агрессорлари устидан қозонган шонли ғалабаларини гапириб берди. Шу мавсумга кириш олдидан, деди у, Америка Қўшма Штатлари Тасанг майдонида ташаббусни қўлга олишга ҳамда ўзининг халқни алдашдан иборат бўлган сиёсий ва дипломатик ишлари учун таянч вужудга келтиришга имкон берадиган стратегия мақсадларига эришишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди.

АҚШ бизнинг мунтазам армиямизни тор-мор келтиришни, ҳозир миллий озодлик фронти назорат қилиб турган бир қанча кенг районларни «тинчитишни», Шимолий Вьетнамга қарши кирғин урушни кенгайтиришни ният қилиб олган эди. 1966—1967 йилнинг ёмғирсиз мавсумида шу мақсадга эришмоқ учун АҚШ, унга қарам мамлакатлар ва қўғирчоқ ҳукумат маъмурлари 1965—1966 йиллардаги ёмғирсиз мавсумда бўлганига қараганда 300 минг нафар кўп, яъни бир миллиондан зиёдроқ армия тўпладилар.

Бироқ, Америка ҳарбийлари бундан олдинги ёмғирсиз мавсумга қараганда тағин ва оғирроқ зарбага учрадилар, деб айтиш учун тўла асосимиз бор. Душман 175 мингдан кўпроқ кишини талафот берди, шундан 85 минг кишини АҚШ ва унга қарам мамлакатлар талафот берди. Жанубий Вьетнам қуролли кучларининг зарбалари кучайиб бормоқда, агрессорларнинг талафоти тўхтовсиз кўпаймоқда.

Чунончи, Америка Қўшинлари Жанубий Вьетнамга кўплаб ташиб келингандан кейин ўтган давр ичида, яъни 1965 йилдан то 1967 йил апрель ойининг бошигача бўлган давр ичида, фақат АҚШ солдатлари ва офицерларидан 170 минг киши нобуд бўлди, шундан 45 минг киши шу йилнинг дастлабки уч ойи мобайнида нобуд бўлди. Агрессорнинг жанговар техникадан берган талафоти анча сезиларлидир. Нотиқ уқтириб айтдики, Жанубий Вьетнам халқи ва Озодлик армияси эришган ажойиб ғалабалар социалистик мамлакатлар ва прогрессив инсоният бериб турган доимий мадад ва ёрдамнинг ҳам натижаси бўлди. Ўтган қиш-баҳор мавсумидаги ғалаба Жанубий Вьетнамни Америка оккупациячиларидан озод қилиш йўлида олға қўйилган янги қадам бўлди.

СССР ОЛИЙ СУДИ ПЛЕНУМИ

Яқинда А. Ф. Горкин раислигида ва СССР Бош Прокурори Р. А. Руденко иштирокида СССР Олий Судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум СССР Олий Суди Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Куликов докладини тинглаб, меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги қоидаларининг бузилиши билан алоқадор судлов ишларини кўриб чиқиш практикасини ҳамда мана шундай қоидаларни бузишнинг олдини олишда судларнинг ролини ошириш масаласини муҳокама қилди.

СССР Олий Суди пленуми айрим корхоналар, қурилишларда, колхозлар ва совхозларда меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги қоидалари бузилаётганлигини, шунинг натижасида одамлар билан бахтсиз ҳодисалар ва моддий нобудгарчиликлар бўлаётганлигини қайд қилиб, судларга мансабдор шахсларнинг ишларининг хавфсиз олиб борилишини таъминлаш борасидаги ўз вазифаларини бажаришга масъулиятсизлик билан қараётганлигига қарши курашни кучайтиришни таклиф қилди.

Баъзи судлар шу категориядаги жиноий ишларни, шунингдек майиб бўлиб қолиш натижасида етказилган зарарнинг ўрнини тўлдириш тўғрисидаги гражданлик ишларини кўриб чиқаётганларида ишнинг ўзини ечиш билан чекланиб, меҳнатни муҳофаза қилиш ва тартиб-қоидалар бузилаётганлиги сабабларини йўқотиш масалаларига эътиборни қаратмоқ учун ўзлари чора кўрмаётирлар.

Техника хавфсизлиги қоидалари қўпол бузилганлиги натижасида одамлар ҳалок бўлганлиги тўғрисидаги ишлар бўйича асоссиз юмшоқ жазо чоралари қўлланиш фактлари содир бўлмоқда.

Сўнгра пленум КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги қарорларидан келиб чиқаётган вазифаларни Қозоғистон ССР судлари қандай бажараётганлиги ҳақида Қозоғистон ССР Олий Судининг раиси Б. Юсуповнинг докладини тинглади.

Пленум жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш тадбирларини ўтказишдаги мавжуд камчиликларни йўқотиш тўғрисида судларга кўрсатмалар берди.

СССР Олий Суди Раисининг ўринбосари В. И. Теребиловнинг докладини тинглаб, пленум гражданлик, оилавий ва жиноий ишлар бўйича ҳуқуқий ёрдам тўғрисида СССРнинг социалистик мамлакатлар билан тузган шартномаларидан келиб чиқадиган мажбуриятни суд органларининг бажариши тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Ўзаро ҳуқуқий ёрдам одил судловни янада пухта амалга оширишга ёрдам берди ҳамда гражданларнинг шахсий ва мулкий ҳуқуқларини ҳимоя қилишни кучайтирди.

Пленум СССРнинг бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳуқуқий ёрдам тўғрисида тузган шартномаларига мувофиқ берилаётган топшириқларни судларнинг аниқ бажаришларига қаратилган фаолиятини янада такомиллаштириш зарурлигига уларнинг эътиборини жалб қилиб, СССР Олий Суди пленумининг 1959 йил 19 июндаги амалдаги қарорига баъзи қўшимчалар киритди.

Пленум СССР Олий Суди Раисининг ва СССР Бош Прокурорининг судларнинг гражданлик ва жиноий ишларга доир қарори устидан берган протестларини ҳам кўриб чиқди.

Пленум ишида баъзи область ва халқ судларининг раислари, СССР Олий Суди ҳузуридаги илмий маслаҳат кенгашининг аъзолари ҳам қатнашдилар.

ОБ-ХАВО

Бугун республикамизнинг барча областларида ҳаво очиқ келади. Шимоли-шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳарорат 32-37 даража бўлади.

Тошкентда ҳавога булут чиқмайди. Шимоли-шарқ томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Кечаси 18-20, кундузи 35-37 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Бразилияда қора совуқ тушди

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, 14 июнь. (ТАСС). Қитъа жанубидан эсган совуқ шамол шу кунларда Бразилиянинг бир қанча жойларида куннинг совиб кетишига сабаб бўлди. Санта-Катарина штатида ҳарорат Цельсий ҳисобида минус 7 градусга пасайиб кетди.

Матбуот хабарларига кўра, қора совуқ қишлоқ хўжалигига, айниқса кофе плантацияларига анчагина зарар етказди. Парана штатининг бир қанча муниципалитетларида кофе дарахтларининг 15 процентини совуқ урди. Одамлар орасида ҳам қурбонлар бор.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Музикали танаффус, 8.25 — Ўзбек кинофильмларидан куйлар, 9.30 — Қўшиқлар, 10.30— Ёшлик қўшиқлари, 11.10 — «Фан ва турмуш» радиожурнали, 11.30 — А. Қулиев. «Туркманистон» кантатаси. 12.15 — Спорт. 12.30 — «Ўзбекистон — жонажон ўлкам», 12.50 — Илмий темаларда эшиттириш (русча). 13.30 — Концерт. 16.10 — «Оқ йўл» (Белоруссия радиосининг эшиттириши), 17.00 — Лирик қўшиқлар, 18.10 — Қўшиқлар (В. И. Ленин ҳақида), 18.30 — Чолғу куйлари, 19.00 — Ўзбекистон музика мактаблари радиофестивали якунловчи концерти олиб эшиттирилади, 22.00 — «Дунё воқеалари», 22.10 — Қўшиқлар ва рақслар, 22.40 — Шу куннинг қаҳрамонлари, 23.20 — Куйлар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

ЎЗБЕК ТИЛИДА: 17.50 — **Эшиттиришлар программаси.** 17.55 — **Дўстлик клуби** (болалар учун).

Рус тилида: 18.25 — **Телевизион янгиликлар,** 18.40 — **Муҳофаза қилиш воситалари** (иккинчи дарс), 19.00 — **Республика музика мактаблари ўқувчиларининг якунловчи концерти олиб кўрсатилади.**

Ўзбек тилида: 21.00 — **Телевизион янгиликлар,** 21.15 — **Қадимий ва ҳамиша навқирон** (Бухоро областига бағишланади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

РУС ТИЛИДА: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 18.00 — **Физика.** Тебранма ҳаракат ва тўлқинлар (ўқув программаси), 19.05 — **Математика,** Тескари функция ҳақида тушунча (ўқув программаси).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 — **Болалар учун эшиттириш** (Ленинград шаҳридан олиб кўрсатилади), 20.30 — **Катта энциклопедик кутубхона** (Одесса кўрсатади), 21.00 — **Янгиликлар эстафетаси,** 22.00 — **Бутуниттифоқ бадиий ҳаваскорлик фестивали...** Москва шаҳар бадиий ҳаваскорлик коллективларининг якунловчи концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

(9-канал)

17.00 дан **Олмаота телевидение студиясининг эшиттиришлари.**

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16—17/VI да **Алжонларим.**

КИНО

Қишки бинода

Спартак — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қочоқ — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кундуз соат 5, кеч 6-40 ва 8-20 минутда).

Эдгар ва Кристина — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб 10, 11-40, кундуз соат 1 ярим ва 3-20 минутда).

Яна барҳаёт (эрталаб 11-40, кундуз 2 ярим ва 5 да), **Катерина Измайлова** (кеч 7 ярим ва 9-45 минутда): — «ЧАЙКА».

ЁЗГИ БИНОДА

Спартак — «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.

Эдгар ва Кристина — «ХИВА».

Ганга ва Жамна — «ВАТАН».

«Совет Ўзбекистони» редакцияси коллективи, Ўзбекистон Журналистлари союзи президиуми газетанинг собиқ ходими, СССР Журналистлар союзининг аъзоси, республика аҳамиятига эга бўлган пенсионер

Мифтах ТУРҒОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оиласига чуқур таъзия изҳор этадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33259, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В33142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 139. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 01871.